

Latwiefchu Awises.

62. gada-gahjums.

Nr. 37.

Treschdeenā, 14. (26.) Septemberi.

1883.

Redaktora adrese: Pastor J. Weibe, in Grobin, Kurland. — Ekspedizija Beshhorn lga grammatu bodē Jelgawā.

Rahditajs: No eefschemehm. No ahrsemehm. Wisjannalabs sinas. Tehwa fods. Wals' awises treschais nekreetnais darbs. Drupas un druskas. Atbildes. Slu- binaschanas.

No eefschemehm.

Behterburga. Strahdneeku jautajuma komisija, sem grahfa Walujewa wadischanas, gribot, kà „Now. Wr.“ dširdejusi, list preef- schā schahdus nosajijumus: 1) Katrs strahdneeks, kas nelaimē nah- zis zaur fabrikas nekahrtigas eetaises wainu, war prasht atlibdsina- fchanu. 2) Ja strahdneeks dšihwibu saudejis zaur tahdu eetaisi, tad atlibdsinaschanu dabon wina familija. 3) Atlibdsinaschanas leclumu, ja newar weenotees, nosaka teefa. 4) Lihds strahdneeka isweseko- fchanai wifas isdoschanas preefch ahrstefchanas nefs darba dewejs, kas bes tam maksā strahdneekam pirmos diwi mehneschus pilnu algu un nahkoschos diwi mehneschus pusi. 5) Darba dewejs, kas fawā fabrikā lauj pastahweht nekahrtigahm eetaisem, teef strahpehts ar 25 lihds 100 rubl.; bet ja zaur tahdu nekahrtibu notikusi strahdneekem nelaimē, tad — ar aresta strahpi, lihds mehnescham. — **Wairaf Wahzu awischu sino,** ka Rihlē wehl schini mehnesi notikschot Kreewu un Wahzu Keisarū fatilfchanahs. — **Gefschleetu ministeris,** grahfs Tolstoj, ir atkal pahrbrauzis Behterburgā un usnehmis fawas mini- sterijas wadischanu. — **Behterburgā 15. Septemberi** tikschot likts grunts akmenis peeminas-basnižai us 1. Merza nelaimēs weetas. — **Behz finanžu ministera Bunge lga** pahrbraulfchanas is ahrsemehm tuhliit kahds Behterburgas bankeeris, fawā un daschu ahrsemju ban- keeru wahrda, nogahjis pee wina un peedahmajis aisdot 100 milj. rublu. Finanžu ministeris apsolijees to leetu pahrdomaht. — „**Sar- kana Krusta**“ beedriba 1882. gada eenehmusi 166 tuhlfst. 901 rubl. un isdewusi 100 tuhlfst. 143 rubl., tā ka atlizis 66 tuhlfst. 758 rubl., kura summa peefskaitita referwas kapitalam. — **Pastai- gafchanahs pa uhdeni** Behterburgā kahdu laiku jau jo uszihtigi teef topta. Schis laika kawellis isdarams zaur to, ka tahds uhdens gahjejs pee kahjahm peefprahdsejahs pahri uhdens kurpu, kas gaisu nelaisch zauri. Esot loti jauki redseht, kà schee kungi eijot taifni pahri pahr Newas upi, un pee tam juhtotees it drofchi. Schahdas uhdens kurpes nefot 12—13½ pudus, un eefchanas ahtrums snee- dsotees us 4½ werstehm stunda. — **Kachanowa komisijas projekts** fastahw is 7 nodatahm un preefch katras nodatas topot tagad se- wischli isflaidroschanas raksti fastahditi. Scho rakstu fastahdischana ustizeta dascheem wihreem; tā p. peem. isflaidroschanas raksts par semneeku pagastu usdots Jegunowam; raksts par draudsi — Karpowam; par pilsehtu — Wefustinam; par polizeju — Wlufschenslam- Wlufschikam; par aprinka pahrwaldi un semstwu — Jakowlewam un Kaufmanim; par gubernas pahrwaldi — Kriwzowam, un par us- raudsibu un atbildibu — Dillonam. Wifu scho rakstu zaurfati- fchanu un galigu apstrahdaschanu usnehmees wals's-sekreteeris Ka- chanows pats.

Jelgawa. Kursemes gubernatora kungs 6. Septempera rihtā atkal pahrbrauzā Jelgawā un usnehma fawas amata darischanas. Turpreti Kursemes wihze-gubernatora kungs us 4 mehnescheem aisbrau- za us ahrsemehm. — **Aiswinu nedel kahdā Jelgawas alus bodē** diwi jauni zilweki, kureem peetruhka sifkas naudas, ar ko famafschah- fawu tehriku, us kahdahm stundahm eekihlaja Jelgawas bankas sifmi; bet kad jauneki wairs ne-atnahza, fainneeks to sinoja polizejai. Otrā deenā tur peeteizahs Gleijas J. fainneeks, sinodams, ka winam nosagtas 2 Jelgawas bankas sifmes, 500 rubl. wehrtibā, drusku flaidrā naudā un daschas zitas leetas. Tai paschā deenā, kà „Mit. Itgā“ lasams, abus jauneklus peekehra us tirgus lihds ar istruchsto-

fcho bankas sifmi un tahm zitahm leetahm. Sagti bij sinami bleh- schi, kas us schehlastibas manifesta pamata bij islaisti is zeetuma.

Par Bauflas pilsehtas galwu, kà „Itgai f. St. u. L.“ sino, 1. Septemberi eezelts pilsehtas sekreteeris J. Beckmanis.

No Naudites. Mums Nauditeescheem tapa swehtdeen, 28. Augustā sch. g., „satumu swehtki“ isrihloti jaukajā Namiku biršē. Zeen. isrihlotaju kungeem nahkabs dauds pateizibas no muhsu pufes, jo bij loti ruhpi gi gahdajufchi par kreetnu musikas kori, un it ihpa- fchi wehl par loti teizamū un mahksligu apugunoschanu. Bet swehtku deenā lihds pat pusdeenai bij loti miglains un apmahzees laiks, un ari smalks leetutinsch lihnaža, tā ka wajadseja domaht, ka no satumu preekem mas kas buhs, ta slihta laika deht. Bet pehz pusdeenas laiks noskaidrojahs un palika gauscham jauks, tā ka wareja preeza- tees. Swehtku dalibneeku, jauneku un jaunawu, bij labs pulzinsch eeradees, — danzofschana jautribu weizinaja un weefigo fadsihwi. Bet zitu swehtku dalibneeku nebij tik dauds, kà wajadseja buht, tā ka war domaht, ka zeen. isrihlotaju kungi tik-ko ar fawahm isdoscha- nahm buhs knapi zauri nahkufchi. — Ari newaru atstahst nepeemine- jis, ka muhsu jaunbuhwetā skolas namā zeen. skolotajs Elgena kungs ruhpi gi gahdā, ka mehš Nauditeeschī nahktu pee kreetna „dseeda- taju kora“, jo muhsu jauneklus tas ir usaižinajis, pee minetā kora nemt dalibu, pee kam daschi no muhsu jaunekteem jau ir peedaliju- schees. Swehtdeenu no swehtdeenas fawas jaukabs dseefminas slan- dina. Waram preezatees, ka us nahkoschu wasar, kad mehš Naudi- teeschī iseesim sakums, mums pascheem buhs faws dseedataju koris, sem zeen. skolotaja kunga wadischanas. Pee ta jaun-eesahktā darba wehlu kreetnu sekmi un augstu laimi muhsu dseedataju korim! — „Lai dšihwo augsti!“ L. G...hoff.

Veel-Auzes mahzitajs Sakranowicz's ir Lutera swehtkeem par godu un peeminu farakstijis grammatinu: „Deewa kalps Wahrtinsch's Lutera“. Schinis deenās ta nahks no drukas, mak- fahs 10 kap. un buhs pee wiseem Kursemes zeen. mahzitajem dabo- nama. Zerams, ka itweens nams to few labpraht eegahdasees.

Is Wez-Sahtes. Muhsu kreetno semkopibas skolu Wez-Sahte beidsamajā laikā kahds Silina lgs, kas tur bij par palihga skolotaju, ir nehmees „Wals'“ awise wifu wifadi list nowahrtā. Tagad mums no Wez-Sahtes semkopibas skolas direktora, zeep. Sintenis lga, ir peefuhrihts schis raksts, ko faweem lasitajem sch's pasneedsam.

„**Naw teefa,** ka scheijenes eestahdē pee skolenu leezibu rakstu isdalifcha- nas neteek eewehrota skolotaja balis. 6. Aprili sch. g. tika Silina lgs jautahs pehz eefama pee nummuru nospreefchanas, waj winam naw kas ko peebilst, us ko tas ar „nē“ atbildeja, un pee leezibu is- rakstifchanas dewa tas no wina mahzitōs mahzibas preefchmetōs weens pats nummurus, kà: „labi“, „loti labi“ jeb „peeteekofchi“.

Ja Silina lgs ko buhtu peeminejis, tad tas ari buhtu tizis eewehrots.

Naw teefa, ka Wez-Sahtu semkopibas skolai truhlfst flaidri ap- sifmetas mahzibas programās; eestahdei ir no ministerijas apstiprinata programa, kura mahzibas fasneedsamee mehrti ir flaidri noteikti.

Tahfak naw teefa, ka scheijenes mahzeekem katru deenu, atpuh- fchanahs un ehdamo laiku lihdsrehkinot, 13—14 stundas fainneezibas darbi jastrahdā. Ihtais darba laiks sneedsahs wasarā loti reti pahri 8½ un seemā pahri par 5 stundahm par deenu. Bes tam skolneeki usnemahs dauds reis tā fauktos atgabala darbus (Aufordarbeiten), zaur ko tee ne ween daschu stundu, bet pat daschu pusdeenu nopelna. Ir teefa, ka scheijenes eestahdē teef it ihpafchi mahzeeku praktiska un tikumiga isgliftofchana eewehrota, jo nebuhs skolotajus, bet kreetnus,

praktiskus semkopjus isglibtot, kuri ar sinatnibahm spehji ari praktiku faweenot. Waj teorijai jeb praktikai Bez-Sachtos wirsrola dodama, por to waijadjetu Silina kgam, kuram ne jaušmas no semkopibas naw un kuresch kweeschus no rudseem newar isschirt, atkaut leetas pratejam spreest. Schē teel katram skolneekam darbs wina spehkeem peemehrots un no scheem 40 skolneekem tilai til dauds pagehrets, zil 10 kalpi waretu padariht; tas naw no 17 lihds 26 gadu wezeem jaunekteem par dauds prashts. Dauds reis pastrahda tee labprahit wairaf, eestatidami, ka mehš schē wisi pee weena teizama darba strahdajam.

Naw teesa, ka skolotajam schē aisseegts mahzkeem dot privatstundas katweeschu gramatika, un tapat bes pamata ir Silina kga subdsefchanahs, ka winam teekot patriotiskee zenteeni aisseegti. Ta waina ir ta, ka Silina kgs sem patriotisma pawisam ko zitu saprot, nekā tas wahrds nosihmē. Kursch ir scheijenes eestahde jeb kad domajis patriotismu mahzketu sirdis apslahpeht? Ta ir nekauņa armelotchana, par kuru Silina kgam wehl buhs ja-atbild.

Schihš eestahdes senato mahzketu eemntais stahwołlis naw nemas til ne-eewehrojams un sliktš, ka Silina kgs teiz; jo tee, kuri uszihitigi bijuschji un schini eestahde semkopibu pamatigi eemahzijuschees, ir fewim jauku dsihwi eeguwuschji, kahda semkopiba jeb kad safneedsama, kurpreti ziteem, ar masaf spara un gara dahwanu, nahkshs gruhitaki us preekschu tapt, ka jaw tas lihdsigds apstahktds ar wiseem skolu pabeiguscheem jaunekteem katrā amatā noteek. Skola war tilai sagatawot us iswehletō amatu, tam pamatu list, us kura katram jaunam zilwekam jabuhwē tahlat un wiss derigš ja-eewehro, zaur ko ihsti fehmiga darboschanahs ir panahkama.

Par skolneeku pa-ehdinashanu rakstidams, Silina kgs sinaja toti labi, ka ta no schi gada Jurgeem ir eewehrojami pahrlabota, tā ka katrs skolneeks ar to war istilt.

Tā tad ir wiss Silina kga sinas nepateesas, kuras tas par scho eestahdi ir klaija laidis tilai ar to noluhku, gribedams sawai at-laischanai zi'adu nosihmi dot. Silina kgam tē naw nekahda netaisniba notikusi; winsch pats pee tam ir wainigs, kad tas newareja schini eestahde ilgaki palikt. Sinentis.

Grobinas pilskungs, barons v. d. Goven, ka barona Noldes slepkawibas ismekletajs, issino „Mit. Ziga“, ka awischu sinas par barona Noldes slepkawibas ismekleschanas isnahkumeem esot nepateesas waj sagrofitas, lai laudis tahm tamdeht netizot.

Wentspils. 23. Augustā tur noslibjis wezs sweijneeks, wahrda Wolfe, kas kopā ar jaunaku beedri bij isbrauzis us buschu sweiju. Juhra teem nejauschji usbruzis bahrgs laiks, apgahsdams laiwu. Wolfe no witneem nowillts dsifumā, bet jaunakais beedrs turejees pee laiwos un pehdigi tizis isglahbts.

Alspate. Par Alspates pilsehtas galwu Kursemes gubernators apstiprinajis no jauna eezelto lihdschinigo pilsehtas galwu Adolphi.

Strunda. Rakti us 13. Augustu bija Leischds Rintauschu pagastā 9 sirgi no ganibahm nosagti. Leischji, sagleem pak. dshdamees, atrada zaur Meedres meshafarga J. S. peepalihdsibu Strundas krona meshā 15. Augustā ne ween sawus, bet wehl 3 sirgus, 3 ratus un zitas leetas. Wisa atrasta mantiba ir Kuldigas pilsteesai peefuhitita. Sagti naw nokerti. — Medarbs nebuhs no ziteem padarihts, ka no Tschiganeem, kuri wehl ar wairaf sirgeem ir meshā pamantiti, bet ismufuschji. — Tai paschā laikā tika no weena Labradneeka pee Strundas S. fainneeka, winam wairaf kā preeksch gada nosagts sirgs — ussimehts. Behz minetā fainneeka isteikuma, winsch esot sirgu no Tschigana eemijis. — Wehlams buhtu, ka Tschigani netiktu pagastds ustureti un — ka no wineem neweens sirgus ne-andeletu, bes ka tee skaidri peerahda, kur sirgus nehmuschi.

A. Dumpe.

Rihga. Behz Rihgas nabagu direktorijas rehkinumu pahrlata Rihgā daschadās nabagu un slimneeku eestahdes, kas schihš direktorijas pahrsinā stahw, pagahjuschā gadā tiluschas pawisam 5 tuhst. 262 personas koptas un ahrestas, un 422 personas dabujuschas palihdsibu pastahwigi un 42 personas weenreisigi. Preeksch tam nabagu direktorija dabujusi no pilsehtas nodoshanu pahrwaldes 98 tuhst. 907 rubl. 12¹/₂ kap., no daschadahm eestahdehm peepalihdsibas 8 tuhst. 989 rubl. 1 kap., daschadās atgadījumds dahwinatus 1130 rubl. 65 kap., no direktorijas kapitaleem rentes 16 tuhst. rubl 60 kap., no pahrdoteem wehrts-papihreem 40 tuhst. rubl., no direktorijas eestahdehm daschadus eenehmumus 186 tuhst. 29 rubl. 74¹/₂ kap. un aishemahs 4000 rubl., kas, kopā ar 1881. gada atlikumu 14 tuhst. 92 rubl 2 kap., dod 369 tuhst. 151 rubl. 14³/₄

kap. leelu summu. Idoshanas wairojuschahs ihpaschi zaur leelo slimneeku skaitu pagahjuschā gadā, kur tihsus Rihgā plosijahs. Tad ar noschchlojumu esot jasino, ka pehdejds gaddš Rihgā sliktā slimiba (sifilis) arweenu wairaf isplatotees; pehrn slimnizās ween bijuschas 430 personas, kas meklejuschahs ahrestechanu schini slimibā. — Widsemes gubernators 5. Septembei aishrauzis rewideereht Arensburgas eestahdes, gubernas pahrwaldi pa to laikū nododams wihze-gubernatoram.

— Widsemes lopu aistahweschanas beedriba Grihwas isstahde pagodinata ar Jaunjelgawas-Zlustes semkopibas beedribas godadiploму. — Diwi krodšineeki, kas dsihwojot Rihgas turumā, kā „B. W.“ raksta, peekrahpti schahdā wihš: B. krodšineeks nobrauz Rihgā. Tē winam sinamā weetā peenahf blehschi un peefola weselu enkuri, t. i. 30 stopu, schpirta, ko wini teizahs nupat kaut-kur „zeh-luschji“; tapehž jasteidsotees atdot par puszenu. B., kā jau steidsochā gadījumā, nedomā ilgi, bet ahtri iswesk pagehreto naudu, 16 rubl., un eedod tehwineem, eegruhsch schpirta enkuri maisā un brauz mahjā, it lihgsms par isd wigo pelau. Mahjā pahrbraufuscham, seewa parauga lehto schpirtu, bet — tawu brihnumu! — schpirta weetā atrod uhdeni. — D. krodšineekam, kas no sawa swaina andeles nekā nebij dsirdejis, isgahja wehl schkdraki. Winsch nopehrt no blehschu tehwineem muzu ar 100 stopu schpirta, kā mehds teikt „apaksch rolas“, un aismakšā 50 rubl. Gabaliu brauzis, atsit spundi, un, mehles galu eegruhdis spundes zaurumā, garcho schpirta stiprumu, bet atrod — ari tilai uhdeni. Winsch ne-ustizahs mehlei, un tapehž netaupa spehtu, muzā efoscho dahgo weelu tuwaki ispehtihst; bet — kā uhdens, tā uhdens. Nu dsenahs blehscheem pakaf un prasa sawu naudu. Schee sagrahbj uhdens pirzeju pee rihles, istufcho kabatas un atnem kabatas pulsteni, kas wiss kopā rubtu 30 wehrtibā. Notihritu winu palaisch. D. atgreeschahs pee sawas uhdens muzas, kura winam tagad makšaja 80 rubl., un to istejinajis, brauz degunu nolaidis mahjā. — Widsemes gubernas awises 102. nummurā no 9. Septempera 1883. g. issinots, ka rewidentasenatora kunga tagadejā adrese ir: Pehterburgā, Sergeja eelā Nr. 24 (С. Петербургъ на Сергеевской улицъ домъ № 24.)

— Par kahdu ehromotu atgadījumū, kas nupat notizis Rihgas krona zeetumā, raksta „Balt. Wehstnesim schahdi: Kahds Schihds, kuram „sehdeschana“ wilkshs ilgaki, nekā bij patihkami, sahka gudrot, kā buhtu eespehjamš elpot atkal brihwo gaisu, baudihst saldo brihwibu, atwaditees no telpahm, kuras tam bij janorehšina wezi muhšiseru grehli. Drihsti Hirschklus L. — tā muhšu waroni sauz — bij gataws ar sawu „plahnu“. Winsch nogaidija deenu, kurā krona zeetumā zeptā maife teel westa maisds us otru zeetumu kaza slimnizas turumā, eelihda maisā un notupahs zitu maisu starpā, gaididams, kamehr ari winu, kā warenu „kofcheru bullu“ kraus wesumā. Un pateesi, tā ari noteek; jadomā, ka maifa nesejs, wihrs, wahrda Sakis, bijis Schihda lihdsinatajs. Bet ne katru reisi Schihdeem laimejahs ar iswillschanoš tā, kā toreis Egiptē. Sinkahrigais rospuskas kutscheeris sahł wesumā sakrautos maisus tschamdiht; winsch baksta ari to, kurā fehsh bulka Hirschklus, — ehromoti, zil mihksta maife, un til silta, nupat kā iszepta. Kutscheerim neleekahs buht labi, — winsch nowel maisu no wahgeem un nu atskan: „Ni gewalt, — lassen Sie mir 'raus!“ — Lastajš pats war domatees, kahdas beigās bij schim atgadījumam. Hirschklus fehsh atkal aif restehm un gudro par pasaules launumu. Kā winsch zerejis ismukt is maifa un no wesuma, to laikam ismekleschana atklahs. — Melaines atgadījumš Rihgas-Zelgawas dselsszeka notizis 10. Septempera rihta. Rihgā peenahkofchais brauzeens sabrauzis Tornakalnā, Kapsehtas eelas pahrbrauzamā weetā. Dlaines Kampu meshafarga Sakewa seewu. Melaimigā fainneeze, peenu pahrdewusi, us mahjahm brauldama pawisnajuš pabri masas meitenites, kuras deewsgan laimigi dabujuschas is rateem isleht, — zitadi ari tahs buhtu dselsszeka waktneeku palaidnibai palikuschas par upuri; jo sirgs pagalam, rati pa dakai fa-lausti. Saimnezei galwa druskās fadausita, zaur ko ta us weetas islaidusi dsihwibu. Melaimie zehlussees zaur to, ka wahrti nebijuschji aistaisiti.

No Balmeeras raksta „Balsij“: Swehtdeen, 21. Augustā sch. g., eeswehtija scheijenes Latwju jaun-usbuhweto kurlmehmo skolas namu. Staltais, no keegekeem buhwetais diwtahschu skolas namš ir pilsehtas eemalā, us Gaujas krašta, ar jaukeem skateem us wifahm pusehm. Teescham, toti japreezajahs, gresno namu jau no ahrpuses ween apskatot, bet jo leelaku preeku sajutu wina ehrtahs un praktiskahs skolenu un skolas preekschneeka telpas apluhkojot. Ari skolenu galdi, gultas un zitas istabas leetas rahda, ka bagati dewiga

firds un lectpratigis darbu waditajis fchē ir weenojuschees. Schi kurlmehmo gahdneeze ir grehsene Emma Mellin, kura, pati par slimneeku kopeju Dresdenē dšhwodama, ir dewuši wairak nekā 26 tuhststoschi rublu preeksch schi namu buhwes, nemas neskatotees us jau agraki no winas dahwinateem 30 tuhst. rubl., kuru intreses isleeta skolas ušturšchanai par labu. Ari Widsemes muischneeziba ir dahwinajuši 1000 koku. Us tahda nama eeswehtišchanu tad bij ari atnahzis prahws kauschu flaitis. Generalsuperdents Girgensohns eeswehtija namu Wahzu walodā, šawai runai par pamatu toš Jēsus wahrduš nendams: „Un tee atnesa pee Jēsus weenu kurlmehmu, lei wīnsch to dšedīnātu.“ — Runatajš aishrahdija us Jēsu, kas pats kurlmehmus darijis wēselus, ne til ween meesigi, bet ari garigi. Gan wīnsch wairs nedšhwō, tā kā toreis, muhsu widū, tomehr weenas schēhligas feewas firds ir gahdajuši, ka jau dascha kurlmehma behrna mehle ir raišjufes un wina firdi swehtais Gars nehmis mahjas weetu.

Behz tam Matišchu draudses mahzitajis Moltrechts nolafija ihfu pahrsklatu pahr Latwju kurlmehmo skolu zelschanos un usplaušchanu. Pahrsklatā runatajš aishrahdija, ka zaur nel. mahzitaja J. Neikena gahdaschanu ir pirmāis kurlmehmo skolotajis Ahbolinsch ismahzihts preeksch Latwju behrneem, un ka zaur ta laika generalsuperdenta un sinodes gahdaschanu 1869. gadā pirmā Latwju kurlmehmo skola dibinata, kurai bijis eespehjamš, pastahweht pa leelakai datai tilai zaur naudas kolekti, kamehr zaur grehsenes Mellin schēhlfirdibu skolai radušchees pastahwigi palihdšibas awoti. Skola tika dibinata papreeksch ar weenu klasi. Rodšhwotōš 8 gadōš skola paplaschinata us 3 klasēm ar 3 skolotajeem. Preeksch tahdas skolas paplaschināšanas nepeetila lihdschīnigahs schēhlfirdigahs dahwanas, tā ka skolai ir tagad 5000 rubl. parahdu. Skolā tagad mahza 33 behrnus. Behz pahrsklata Walmeeras beedribas wihru koris, sem Enlmana kga wadišchanas, dšedaja jauku garigu dšesmu un ar to swehtku pirmā puse beidsahs.

Behz tam sahlahs swehtku otrā data, Latwju walodā, laukā, dišchenahs ehlas preekschā, jo skolas telpas bij par masahm preeksch til leelas publikas. Mahzitajis Neulanda kgs runaja firsnigūš wahrduš, dibinadamees us scheem Jēsus wahrdeem: „Ro juhs weenam no scheem maneem wismasakeem efat darijuschi, to juhs man efat darijuschi.“ Runatajš norahdija, ka ari schis staltais nams ir redsama apleezibas šime, no kristigas dwehseles zelta par pateizibu, ka Jēsus ari winu ir mihslejis. Bet ari preeksch mums schis nams ir altaris, kur, šawu dahwaninu nolikdami, leezinajam, zil wehrts ari mums ir Jēsus. Behz firsnigas luhgschanas dšedataji eepreezinaja klauštajus ar garigo dšesmu: Tew, Tu augsti slawejamš!

Beidsot kurlmehmo skolas preekschneekš Schwedes lungs pateiza wiseem, kas atnahkuschī schos swehtkus swehtiht, un šinaja, ka pagahjuschōš 8 gadōš 53 behrni scho skolu apmeklejuschi, 28 meitinas un 25 puikas. No scheem 4 behrni mahzibas kursu pilnigi beiguschī, 16 behrni agraki isstahjuschees, ziti aish materiališku lihdselku truhkumu, ziti daschadu zehlonu deht. Tad runatajš isteiza firsnigu pateizibu wiseem schahs skolas labdareem un labwehletajeem.

Wisu scho dširdot un redsot, loti preezajos par til jauku un bagatu grehsenes Emmas Mellin dahwanu. Tomehr klusu šawā firdi wehlejos: laut rastos muhsu semitē wairak tahdu zilwezes labdaru — zaur lihdsigu skolas namu zelschanu pilnprahtigteem Latwju tautas behrneem!

Wallas pilsehtā Augusta mehnesi ar afins-sehrgu faslima 31 persona, no kurahm 13 nomira, — pa leelakai datai behrni.

Tehrpata 8. Septemeri studentu korporacija „Kuronia“, kā jau šinots, šwineja šawu 75 gadu jubileju, us kuru, kā „Nig. Btgai“ raksta, korporacijās šilisteri bijuschī šaraduschēes is malu malahm, — ne tilai is Kursemes un kaiminu gubernahm, bet ari is tahlenes, kā Sewastopoles un Kertschas, un is Pekingas weens šilisteris bijis atbrauzis.

Reales draudšē, kā „Nischfl. Westn.“ šino, jau wairak nekā 900 dwehsetu pahrgahjuschas pareistizibā. Drihsumā tur ihpascha pareistizibas draudse, ar šawu basnizu un mahzitaju, tilšhot dibinata.

Warschawā schinis deenās, zaurbrauzot, ušturejees Indijas firšis Miligs Kutawu (t. i. Kehniščkigais Lauwa). Firšis wehl til 15 gadus wezš. Wīnsch mahziješ Londonē un zelo tagad pa Ēropu. No Warschawas firšis aishbrauzis us Behterburgu. — Warschawā kahds katoku preesteris schinis deenās dabujis is Tšchenstochowas no zita preeštera peesuhstitus 2600 rubl., preeksch idalischanas šarp 8 pee wahrda peesuhltahm personahm, kas pehdeja laika bij apšagtas. Scho naudu minetam preešterim nodewis kahds saglis pee grehku šuhdšechanas, no firds-apsinas mozihts.

Maskawa. 1. Septemeri Kremkā useets gangis semes apafschā, kas loti lihdsigs tam, kahdu pehrnajā Aprili usgahja šarp Kremka kasarmahm un Tšchudowa klosteri. Gangis schim brihscham šlehgtš; jo gaida us wezu laiku pehtitajeem, lai ismekletu usgahjumu.

Personas pasta kantori pasudis naudas suhtijums ar 13 tuhst. rubl. Pastmeistera palihgs apzeetinahts.

Žkutskas bagatafais wihrs, milionars Basanowš, 30. Junijā nomiris. Wīnsch atstahjis lihds 15 milj. rublu. Žkutskas pilsehtai wīnsch dahwinajis 100 tuhst. rubl. un nabageem 500 tuhst. rublu. Zil atwehleht skolahm un daschadahm labdarigahm eestahdehm, par to spreedihs mantineeki, kahdi ir nelaika šwainis un kahda radineeze ar šawu mahti.

Solikamskas pilsehtā, Permas gubernā, breesmigi plosotees afins-sehrga, tā ka ne kapa weetas nespehjet israkt, pa 8 lihkeem noguldidami weenā pašchā. Nabagi un bagati, wezi un jauni breesmigi sehrgai krihtot par upureem.

No ahrsemehm.

Dahnija. Ka Gladstona zeloschanai bijis politišks mehrkis, to domā ari no tam, ka pahri deenas agrak us Keisara Aleksandera pawehli Kopenhagenē bij eeradees Kreewu suhtnis Londonē, barons Morenheimš. Grib šinaht, ka Morenheimš jau eepreeksch bijis sagatawojis fanahšchanu un preekschmetus, kas pee tam bijuschī apspreešchami, tā ka pehz Gladstona atbraušchanas pahri deenās pamatigi warejuschi apspreešt peenahkšchos jautajumus. — Gladstons 7. (19.) Septemeri ar šawu twaikoni „Pembrol Kafel“ atkal aishbrauzis is Kopenhagenes us seemela puši, t. i. zekā us mahjahm.

Wahzija. No Bruhschu kara ministerijas un generalschtahba, kā „Nasional-Zeitunga“ šino, fastahdihts preekschlikums, ka turpmak Bruhsijas rihta prowīnzēs, gar Kreewu robešchahm, jatur garnisons štipraki kara pulki. Preekschlikums schim brihscham eesneegts keisaram Wilhelmam preeksch apšiprināšanas. — Daschas awises domā, ka fanahšchana šarp Keisaru Aleksanderu un keisaru Wilhelmu notišchot Stetinas ostā Swinemindā. Keisaram Wilhelmam nahšchotees braukt us Stetini pehz Niederwaldes peeminetta atklahšchanas, un tai pašchā laika warbuht Keisars Aleksanders došchotees is Kopenhagenes atpakal us Behterburgu, tā ka fanahšchana weegli isrihlojama.

Austrija. Serbu kehnišč Milans un Bulgarijas firšis Aleksanders no Austreeschu keisara katrs eezelts par weena Austreeschu pulka galwu. — Ismekleschana pret Schihdu wajatajeem Ungarijā teek no weetigahm polizejas un teesu eestahdehm westa loti pawiršchus, laut gan no wirsprokureera puses ne sen bij isdota zeeta pawehle, isrihtot zeetu un pilnigu ismekleschanu, it ihpaschi pret rihditajeem, un netaupiht neweena, pee kahdas kahrtas tas ari nepeederetu. No dauds tuhststoschahm personahm, kas pee Schihdu wajatajeem peedalijuschahs, til 50 zilweku apzeetinati, un ari pret scheem ismekleschana teekot tā westa, kā kad ismekletaji pašchi ar wisu špehku puhletos attaisnot tos. Wirsprokureeris Kosma tamdeht is Beschtes dewees us ismekleschanas weetu, pahrluhkot ismekleschanu.

— Ne til Spahnijas, bet ari Serbijas kehnišč tagad atbrauzis Wihnē par weesu pee Austreeschu keisara. Keisars ar abeem kehniščkeem weeseem nobrauzis us jakti Keibergā, no kurenēs tee dewuschēes us jahtneeku manewereem pee Brusas. — No Kroatijas šino, ka kauschu apmeerināschana ejot labi us preekschu. Kahdās weetas pret nemeerneekeem gan wajadsejis leetaht eerotšchus, tā ka daschas personas nonahwetas waj eewainotas, bet no kahdas šipras wispahrigas kusteschanaš nekas ne-efot manams.

Anglija. Anglu-Italeeschu firdsneezibas lihgumā usnemts slawejams nošajjums, proti ka wiši štrihdi šarp Angliju un Italiju, kas deht schi lihguma iszeltos, efot isšchirami zaur schēhbreju teesu, kuras spreedumam abahm pusehm bes pretestibas japadodahs. Schēhbreju teesa fastahdama tahdā wihsē, ka no abahm pusehm eezelams weenads schēhbreju pulks, un ka pašcheem schēhbrejem aikalts eezelt weenu ischēhbreju. Ja abas waldibas waretu weenotees par wisu schēhbreju teesas lozeklu kōpigu eezelšchanu, tad ari tahda kahrtiba atkauta. Schis schēhbreju teesas nošajjums firdsneezibas lihgumā usnemts zaur Anglu parlamenta lozekla Ritscharda publineem.

Franzija. Sarunas ar Šihnu, Tonkinas leetā, atkal weizotees labaki. Efot zeribas us meera ušturešchanu. — Ahrleetu ministeris Schalmel-Lakurs us kahdu laiku atwalinajees no amata, un misteru preekschneekš Ferri usnehmees wina darišchanas. Awises šala, ka tas efot notizis, lai šarunas ar Šihneeschu suhtni maršju Zengu eetu labaki us preekschu, jo Schalmel-Lakurs kahdu laiku atpakal efot zaur rupju ušwešchanos aishahris un šadusmojis Zengu, tā

la fchis wairs negribof eelaiftees ar winu farunas. — Frantschu fuhtnis Londonè, Wadintons, abrauzis Parisè, palihdseht ministeru preekschneekam Ferri west farunas ar Rihneeschu fuhtni markisu Zengu par Tonkinas jautajumu.

Serbija. Rehnisch Milans dahwinajis Wahju walstis kanzlerim firrtam Bismarckom Serbijas Baltà Ehrgla ordeni.

Egipte. Kedima pawehle, kas nosaka Egiptes tautas weeteeku zelschanu tai laikà no 10. (22.) Septempera, lihds 26. Septemperi (8. Oktoberim), tagad isfludinata. — Ta tad nahkamiba parahdihs, waj Egiptes tautas weeteeki pratihis isvildihst fawu usdewumu, jeb waj wineem buhs til pat mas spehla pret waldibu, la tas bij Turku parlamentam, kas pahri reijas sapulzejahs un wehla no Sultana tika atmefts.

Rihna. Kantonas oftas pilsehta (Rihnas deenwidòs) notifikuschi nemeeri. Rihneeschu usbrukuschi Giropeeschem, kas Kantonà dshwo. Usbruzeena zehlonis naw pilnigi isflaidrots. Sino, la kahdi Portugaleschi esot nosituschi weenu Rihneeti, un la Rihneeschu eedshwotaji par to fashutuschi. Nemeerneeki usbrukuschi Giropeeschu nameem un aisdedsinajuschi toš. Bet ta la Giropeeschi fargajuschees no kautina un pa leelai datai meklejuschi us lugeem patwehrumu, tad neweens Giropeetis ne-esot nolauts, laut gan winu mantai padarita flahde.

Deenwidus-Amerika. Peru walsti generalis Iglestijas tagad leekahs palizis par waldibas galwu. No galwas pilsehtas Limas sino, la Iglestijas fashdijis jaunu ministeriju preeksch Peru walstis waldibas. Waj meers ar Eschileeschem jau galigi nodibinahts, wehl naw drofschi sinams.

Wisjaunafahs sinas.

Deewa meera dusofcha Keisara Aleksandera II. peeminai zela-mahs basnizas (pee Katrinahs kanahla Pehterburga) tornis buhschot 50 asis augstis; ta tad 3 asis augstahs neta Ihsala latedrales. Basnizas buhwe maksaschot lihds 4 milj. rubl. un ahtraki laikam netikschtot nobeigta, la 1893. waj 1894. gada. Kad liss pamata akmeni, wehl drofschi naw sinams. — **Awises sino,** la kara spehla ustureschana 1884. gada, pehz kara domei preekscha listà budscheta, prasichot 7 milj. rublu wairaf neta lihds schim. — **Spahnijas lehninu gaida** Parisè ap 27. waj 29. Septemperi; winsch usturesees tur laikam 3 deenas. Ka runa, walstis-presidents Grewi ar ministereem apweizinhahs lehninu bahnu. Weesim par godu tikschtot ari isrihtotas dachadas weesibas. — **Is Rehwales sino no 9. Septempera:** No pagahjuschahs naktis fche plosahs sihwa auka. Katarinentahle un us bulwareem leeli koti simteem apgahsti, un pilsehta un ahripilsehtas wairaf namu grehti apflahdeti. Geshana pa eelahm, nokrihtofchu leetu dehl, bailiga. Wakar wakara juhra isbraukuscha Italijas briga „Karolina“ ir usmesta fehle. Kahda Somijas leellaiwa ar malku noslihtuschi. Schodeen lihds pulst. 1/2deem wakara auka wehl nebij mitejusches. — **Pehterburgas pilsehtas walde weenbalsigi nospredufi,** Turgenewa lihla pahwe-schanas un paglabaschanas isdoschanas nent us pilsehtas rehlinumu, preeksch kam atwehlejuschi 3000 rubl. — **Tahla wina nospredufi:** 6000 rubl. preeksch Turgenewa stipendijas dibinaschanas Pehterburgas uniwersitetè un 4720 rubl. preeksch diwu elementar-skolu dibinaschanas un ustureschanas us Turgenewa wahrdu. — **Kara ministeris Wanowskis 9. Septemperi** aibrauzis us ahsemehm. — **Is Kopenhagenes sino no 9. (21.) Septempera:** Keisars Aleksanders III. lila wakar notureht peeminas deewakalposchenu Sawam nomiruscham brahlim Nikolajam. Leelfirra Konstantina dshinschanas deenu fwinot, Fredensborga bij goda malkite, kura ari Kreewu twailoru komandeeeri bija eeluhgti. — **Is Homburgas sino no 9. (21.) Septempera:** Keisars Wilhelmis, Serbijas, Spahnijas un Salkonijas lehnini, Wahzijas un Anglijas krona printschu un ziti firri schodeen nehma dalibu pee 11. armijas korpusa parahdes, pee kam fates no augsteem weeseem patš fawu regimenti weda preekscha. — **Iwaikonis „Pembrok Kasel“** ar Gladstonu 9. (21.) Septempera rihta pahbrauzis Londonè. — **Widsemes muischneeku konwents** sapulzees Rihga 17. Oktoberi sch. g. — **Senatora Manasaina** eerehdnis Gubsla lgs, kas wehl Rihga bij palizis atpakal, feshdeen, 10. Septemperi, aibrauzis us Pehterburgu. — **Kursemes mahzitaju sinode** eefahlahs schodeen, 14. Septemperi, pulstien 100s no rihta, ar deewakalposchenu Sw. Trijadibas basniza. Spre-diki fazijs generalsuperdents Th. Lamberg lgs.

Tehwa fods.

(No Mas-Sihlu jaimneeka.)

1.

Mahzitajs Norbaks un wina laulatà draudsene fehdeja Pukuleijas mahzitaja muischas lapenè, scho un to runadami. Jau tairijahs faule no-reeteht un Pukuleijai „labu wakar“ dot. Mahzitajs pajehlahs un fazija: „Reds“, tur wina nah! Dibri ka engelis!“
„Ta ir gan, wihria“, mahzitaja zeemahde atbildeja it lehni un behdigi. „Man buhtu ari paschai nahwe flahst, kad man fchis behns, mans weenigais preeks un laime, buhtu jafaudè.“

„Mihla Matild“, la wari til faunu domaht fawa firdi? Ka Tew tahdas domas war nahst prahta?“

„Mihlo wihria, nedusmo man, bet dshirdi, fo Tew teikschu. Es esmu trihs naktis no weetas breefuiigu sapni redsejufi. Breesmigs ehrglis lidinajahs pahr muhsu namu un gribeja dabuht fawds nagos muhsu no firds mihloto Anninu. Mehs fawu behrnu fargajahm, zil spehdami. Weidsot tomehr ehrglim isdewahs falert muhsu behrnu, kas weens patš bij eegahjis lapenè — jo putns bij paslehpes stary kofeem. Kad redseju, ka ehrglis muhsu mihlo Anninu ainsesa, tad es kledsu pilna balsi pehz palihga, bet laudis, kas fashrehja, newareja neko lihdscht, jo ehrglis pajehlahs ar muhsu behrnu augsti gaisa un aissfrehja. Es ais schehluma pakritu gar semi un atmojdamahs atradu, ka biju wifu lifeni noraudajufi flapju. Ta tad es nu domaju, un man ir bail, ka mums draude leelas breefmas.“

Runataja grehti nopuhtahs, un mahzitajs fazija:

„Ir gan nelahs sapnis, bet sapneem jau newar tizeht. Kad muhsu Annina beigtos, tad tahdas behdas wairs nespehtu zeest. Tas buhtu preeksch mana wezuma par dauds. Lai Deews nedod to peedshwot!“

„Ari es luhdsu Deewu, lai muhs no breefmahm un behdahm pafarga.“ zeemahde atfazija, afaras flausidama.

Annina, loti flaitis feewischlis, pafchds fahrtuma gaddis, pulu puschi falasijufi, pee wezakeem atnahja un padewa it pasemigi peeflahjigu „labu deenu“.

Annina luhdsu wezafus, lai atwehl wina eet pastaigatees. Lu-teklites griba tika atkauta. Annina aigahja us basnizas pusi. Tehws un mahde noslatijahs fawam weenigam behnam pakal, preejadamees, ka Deews wineem tahdu engeliti dahwinajis — jeb labal fakot, atstahjis, jo mahzitaju Deews bij apdahwinajis ar desmit behrineem, bet dewini bij atkal no Wina jo agri panenti. Ta tad Annina bij weenigais azu preeks faweem wezakeem. Wina jau bij fashneegufi fawu astorpadfmito dshiwibas gadu, un bij flaitis, ka rosite. Ari netruhka jauneku, kas no Anninas flaituma ta tika fawaldsinati, ka dauds wina usbidinaja. Annina wareja gan dauds eeredseht, bet ihstenu mihlestibu wina ne us weenu nemanija fawa firdi. Wina ari tamdehl negribeja neweenam fawu firdi atdot, ka bij loti schel schirtees no mihleem wezakeem. Bet ihstena mihlestiba to gan neprafa, — ta atstahj tehwu un mahi un eet pee mihlakà. Annina lihds tam wehl nebij manijufi un jutufi, kas ir ihstena mihlestiba.

Dra puse esaram bij atreisojis kahds sweschahs jauneklis, sakumu preekus haudihst. Kas fchis ihsteni par kulaini bij, to neweens flaidri nesinaja. Neweens nebij winaam parahdischanas noprafjis. Winsch bij nometees weefniza, un weefnizas lungs no wina neko ari ne-isteiza, la ween to, la jaunais sweschineeks esot no augstas grafu lahrtas un fauzotees par Milbaku. Milbaka lungs til-ko Esarleija eeradahs, tuhliit nopirahs few pahri labu sirgu un peenehma kufcheeri un zitush deenestneekus. Winsch dshwoja loti lepni; gahja us jakti un netaw-pija nekur naudas isdoschanas. Ari aplahrtijos muischu gruntneekus winsch apzeemoja, un pehz kahda mehnescha nopirahs Esarleija brangu muischu. Wisi wina til pasina par grafu Milbaku; us scho wahrdu winsch to muischu lila norakstihst un ismalfaja wifu tuhliit flaidra naudà. Tamdehl wisi Esarleijneeki wina flaweja par loti bagatu wihru, un tahds winsch ari bij, un strahdneeki un deendeeeri wina flaweja par loti labu lungu; jo winsch pee latras peknas wehl dseramu naudu peeschkintoja flahst. Ta Milbakam, augsti udschwotot fawa muischa Esarleija, wafara it ahtri bij aistezejufi un rudenis peenahjis. Milbaks eefahkumà bij labš kaimirsch Pukuleijas mahzitajam, bet mahzitajs to newareja wina laiskahs dshiwes dehl labi eeredseht, un tamdehl ari leedsa Annina Milbakam rolu sneegt, kad Milbaks Anninu bildinaja. No ta laika Milbaks wairs Norbaku ne-apmekleja, bet Anninas mihlestiba us Milbaku deenu pa deenu wairojahs, laut gan wina to faweem wezakeem ne-israhdija, til spleeni ar Milbaku fatildamahs. Norbaks to no fawas meitinas ne domaht nedomaja, un ari newareja domaht, jo Milbaks nebij pirmahs, kas kurwiti bij dabujis, un Annina bij preeziga, la arweenu.

Annina aigahja pastaigatees us basnizas pusi, un weze Norbaki eegahja laipni runadami namà. Annina solijahs drihs buht atpakal, bet jau stundas laiks bij pagahjis un wehl nekahs no winas nebij dshirdams. Mahte, nemeeriga palikuschi, fazija: „Man bail par Anninu, fur wina til ilgi kawejahs? Tumfa jau metahs.“ Norbaks fawu laulato draudseni Matildi meerinaja, ka Annina esot Deewa fargaschana un lai neturot weltas ruhpes. — Wehl pagahja stunda un Annina nepahrnahja. Mahte tapa pawisam nemeeriga. Wina eeshahwahs prahta tas breefmigais sapnis un wina fahla trihzeht ais bailehm. Ari mahzitajs fahla ruhpetees fawa behrna dehl. Winsch isfuhtija deendeeus, Anninu melleht. Tee atnahja atpakal, Anninu ne-atraduschi. Zeemahde waimaja, rofas lausidama, mahzitajs isgahja ar wiseem muischas eedshwotajeem Anninu melleht. Kotram bij wehja luksturis rofa, fates faju pehz Anninas, bet atbildes weeta behdigas, dobjas atbalsis ween atstaneja. Nekur un it nekur nebij Annina atronama. Nu fahzlahs wiseem tahs domas, ka Annina til nebuhs noslihtuschi esara. Tas buhtu par dauds smags steens tehwan un mahtei. Bet tas newareja buht. Annina wehl bij stary dshwajeem. Nu tika wifa Pukuleijas fahdscha it la dshwa. Kats gribeja Anninu lihdscht melleht, jo fates wina mihleja, ne ween tamdehl, ka wina bij mahzitaja meitina, bet Annina bij wiseem pasihstama la godigs, pallausigs, fatizigs un mihligs behns. Wifa fahdscha bij Anninas

dehl kahjäs. Mefleja kalnus un leijas, mefchus un klaijumus, laufus, upmalus, efarmalu u. t. pr., bet pasudufcho ne-atrada, ta bij lä uhdens dibinā nogrimufi. Neeenam lihds fchim nebij nahjis prahtā, Anninas pehdas melleht fmitis. Mahzitaja kutfcheeris nahza uf tahm domahm. Pehdas tapa atraftas un tahs gahja uf efarmalas puſi. Pee tam ari kahdas zitas pehdas bij blakam Anninas pehdahm redſamas, un fchis bij lä wihreeſcha pehdas, jo fmitis papehdis bij jo dſili ſemē eefpeedees. Tä tifa pehdas lihds pat efaram ſihmetas un tur uhdena malā iſſuda. Nu teefcham tapa mellehtaji pahrleezinati, ka Annina waj no kahda peewilta un noſagta, jeb no kahda neeefcha eſarā noſlihzinata. Robaka lungs it lä ahrprahtigs waimanaja un ſolija Anninas atradejam dauds naudas, bet kaſ wareja winu atraſt, jo neweens neſinaja, kur paſudufchā iſti mellejama. Ja winu buhtu eſarā galu dabujuſi, tad jau wiſa melleſchana ir weltiga. Jau bij pahri par puſnakti; mellehtaji greeſchās noſkumufchi atpakal mahjäs. Mahzitajam un winu muſſcha draudſenei ta bij ruhla naktis. Winu leelakais preeſch un laime bij pagalam. Annina, weenigs miſſſch behrns beidſees, uf muſſchu beidſees, warbuht ſilais uhdens to eerjis ſawā beſdibinā. Winu funſteja, wini pahr plahnū ſtaigaja, rokaſ lauſija un ſmagas, karſtas aſaru lahſes pahr bahleem waigeem noripoja. Wiſa winu ſaime raudaja lihds par Anninu. — Jau gaiſma auſa, un wezais tehws bij atkal efarmalā ſawu behrnu melleht. Winſch bij noguriſ melleht, bet nejutahs noguriſ. Greuhtem ſoleem winſch dewahs uf preeſchu un ſauza ſawa weenigā behrna wahrdu. Bet nekaſ, lä ſchauſmigas atbalſis ween atſlaneja. Jau pulkſenis noſita atkal deenas diwpaſdſmito ſtundu un Annina wehl nebij atraſta.

Pehz puſdeenas pee mahzitaja peemeldejahs kahds ſweijneekſ, kaſ par Anninu ſchahdas ſinas neſa:

„Jau ſaule taiſijahs reeteht, pamaſitehm aiſwilldamahs aiſ kalneem un meſcheem, kad es ſawu laiwu peectureju ſchini puſe eſaram, eepretim baſnizai. Es iſlahpis eegahju kruhmäs wizes greeſt, un kad atpakal gribeju nahht, tad pamaniju kahdu pahr eſaru brauzam. Es lihdu uf to puſi, no kurenas aires bij dſirdamas un ſlepeni redſeju, ka Eſarleiju jaunais Milbaka lungs ſawu laiwu ne taht no manas laiwas pee kruhma peefehja un uf baſnizas puſi gahja. Man ſchis zilwekſ reebigs jau ſen, wina platas dſihwes dehl, tamdehl apnemos winu uſpaſeht. Ne ilgi pehz wina aiſeeſchanaſ winſch nahza atpakal, bet ne wiſ weens, — kahds ſeeweetis winam bij apakſch rokaſ, kaſ man liſahs buht, lä Zubſu meita; bet es tam nedrihſteju tizeht, jo es domaju, ka Zubſ ſawam behrnam leegſeet tahdas ſlepenas klendeſchanaſ. Milbaks ar jauno dahmu — zil es to ſeewiſchli iſti ne-redſedamſ wareju ſpreest — aiſgahja pee ſawas laiwas, abi tan eefahpa un eſarā eelaidahs. Ko wini runaja, to newareju dſirdeht; tif man liſahs, ka ſeeweetis raudaja. Bet waj tas teefcham tä bij, to newaru teilt. Es ari ſeidsos ſawā laiwā un brauzu winneem no tablenes pakal. Tumsa uſnahza, un es tif knapi dſirdeju airu plunſſchleſchamu no Milbaka laiwas. Warbuht wehl nebij puſnaktis, kad bijahm oſtrā malā. Milbaks ſawu laiwu bij eefubmiſ eſarā, kurai wirſu uſbrauzu, un patſ bij ar ſeeweeti paſudis. Es malā iſlahpis domaju: tam wajag ko noſihmeht. Neko no Milbaka wairs nedſirdeedamſ, es gahju mahjäs un liſos ſawās zifäs, bet newareju neweenu azumirlli guleht, jo Milbaks un ta dahma man allafch ſtahjähſ preeſchā. Preeſch ſaules lehſſchanaſ es aiſtejeju uf to weetu, kur wakar Milbakam wajadſeja iſlahpt un redſeju, ka weenas wihreeſcha pehdas un oſtras ſeeweefcha no uhdena malas meſchinā eegahja. Tur bij jaunais grahſ ar to ſeeweeti gahjis. Kaut gan wiſu meſchinu iſmeleju, tad tomehr neko ſlaidraku ne-atradu. Kad atkal nu pahrbrauzu Zubſu puſe, preeſch murdehm wizes greeſt, tad dabuju no farga dſirdeht par Zubſu Anninas paſuſchamu un ſeidsos Zums to paſinot.“

Mahzitajſ lihds ar wiſeem, kaſ to no ſweijneeka dſirdeja, newareja iſdomaht, waj Annina aiſwillinata jeb ar waru no Milbaka aiſweſta. Wiſi Milbaku eenihdeja un tam ſaunu wehleja. Nu tifa pee Eſarleijaſ waldivas palihdſiba melleht, dehl Anninas atraſchanaſ. Bet lä wiſi iſtruhkaſ, kad dabuja dſirdeht, ka Milbaks preeſch diwi deenahm ſawu muſſchu pahrdewiſ, wiſus deenderus atlaidis un aiſgahjis. Kur? To neweens neſinaja teilt. Tä tad nu wareja domaht, ka winſch Anninas wezaſeem par atreeſchamu Anninu nogalinajis, meſchā paſlehpis un aiſgahjis. Wiſi meſch un aplahrtne tifa it ſmalli iſmeleht, bet par Anninu neko wairak newareja dabuht ſinaht, lä ween to, ko ſweijneekſ iſteiza. Nu wajadſeja Milbaku til dabuht roka, tad jau ari Annina buhtu ſinama. Bet uf kurenai ſchis laiſlais iſſchlehdetajſ bij dewees, to neweens neſinaja, un ari neſinaja, waj winſch riſtigi peeder pee grahſu lahrtas, jeb warbuht kaut kahds praſis deedelneekſ, — jo tos papibreus winſch warbuht kahdahm bij nolaupijis, ko bij pee waldivas uſrahdijs. Tä tad Annina bij ſleptawam par upuri tapuſi. Tä wiſi domaja, un pee tahdahm domahm ari palika.

2.

Kamehr Puſuleija un Eſarleija katras mahjäs un katrs zilwekſ no Anninas un Milbaka ween runaja un nodarbojahs iſdabuht, kur Milbaks Anninu nogalinajis un tad patſ aiſbehdſis, un kaſ ſchis iſhteni ir par zilweku, — weens winu tureja par ſchahs, oſtrā par tahs lahrtas zilweku, — tamehr Roſchuleija no ta wiſa neko neſinaja. Katras ſeidsjahs ſawās darifchanaſ un maſ gar zitu ko domaja. Man Zums jaſaka, ka tagad jau ir wairak gadu ſimteru pagahjuſchi, kamehr ſchis pateſigais notikums notika. Toreiſ nebij ne telegrafa, ne ari dſelſzjelu, zaur kureem kahdi ſwarigi notikumi warweenā deenā ſimtahm juhdſchm tahkumā taht paſinoti un behgi un

noseedsneeki guſtiti. Toreiſ, kaſ newareja iſſchlehdetajſ eegahdaht, tam wajadſeja ſaweem Deewa doteem ſirdſineem liſt eet. Paſta ſtan- zijaſ gan bij eeriktetas, bet tahs ari nebij iſhteni teizamas. Tä tad, kaſ peezas juhdſes tahkumā notika, to til pehz kahdahm deenahm dabuja ſinaht. Roſchuleija no Puſuleijaſ eſot bijuſi kahdas aſtonpaſdſmit juhdſes tahtu, un tamdehl oſtrā wakarā pehz mahzitaja Anninas paſuſchanaſ tur no tam neka wehl neſinaja.

Roſchuleijaſ weefni:as lungs aiſ galda ſehdedamſ treeza ar kahdeem pahri weefneem par bahrgem un labeem laifeem. Weens ſlaweja wezōs pahtagu laiſus, klauſchās laiſus un wehrgoſchanaſ laiſus par labeem, oſtrā uſteiza tagadejos brihwilauſus par labeem un treſchais abeem dewa taiſnibu un netaiſnibu, ſazidamſ: „Wezōs laiſōs bij dauds kaſ ſlawejamſ un teizamſ, lä ari beſgaligi ſmahdejamſ un eenihſtamſ, täpat lä tagad. Kaſ tagad brihwibu negrib leetaht lä iſhtenu brihwibu, tas dſihwo niſnata laiſā neka winā wehrgoſchanaſ laiſā.“ Weidsamais runatajſ bij weefnizas lungs, ko gribam labakas ſapraſchanaſ labad ſaukt par kroga papu. Kroga papus bij jau labi peedſihwojis zilwekſ, kaſ dauds paſaulē ko redſejis un dſirdejis. Winam jau bij treſchā lauliba, bet nebij nekahdas familijaſ. Winſch nebij pee tahdeem netaiſneem rebu krogeereem peefkaitamſ, kaſ ar leelaku mehru eenem un ar maſalu iſdod, bet pee teem labeem, kaſ miſ lahr- tibu un mahjäs ſpodribu. Tapehz winſch tifa wiſa aplahrtne ſlawehſis, un dauds pee wina naktis-mahjäs tureja. Ari augſti fungi, kam eeti- fahs to zjelu braukt, pee wina katrā reiſā peectureja un wezo „Roſi“ mehdsā apmelleht. Tä tad ari to wakar bij taure dſirdama, un drihſ kahds iſſchlehdetajſ braujejſ peectureja preeſch „Roſes“ durwihm, lai gan bij ſebu. Wezais Roſe ſmeedamees ſazija: „Kaſ tad tē nu atkal kahdu bramani atreeza? Rahdahs buht pawifaſm ſweſchſ ſufainis.“ Kahds lungs iſleha is rateem un pee krogeera eſteidjahs. Winam wajagu newareja redſeht, jo to bij zeti aiſſedſis ar leelā, dahrgā la- ſchoka krahu. Ari kroga winſch ſawu zepuri nenonehmis un krahu ne-atſitis runaja ar Roſi, uf lampas gaiſmu neſtatidamees, bet azis ſahnis greeſdamſ, lai tanis neweens ne-eſſatitōs.

„Waj pee Zums buhtu naktis-duſa dabonama preeſch diwi fungeem, kutfcheera un iſſchetri ſirgeem? Kutfcheerim gultas newaijag; winſch paliks ſtalli pee ſirgeem,“ ſweſchais lungs ſazija.

„Kā ween wehlatees, ar wiſlabako apdeeneſchamu,“ Roſe atbil- deja peenahzigi.

„Waj buhtu netrauzeta iſtaba? Mana zeenmahte ir faſlimuſi no reiſoſchanaſ. Es negribetu, ka winaſ ſahpes tiſtu wairotas zaur kahdu troſkni.“

„It pehz patiſſchanaſ, zeenijamſ lungs! Man ſchonakt oſtrā tahſchā naw neweena weeſa; tur netrauzehs Zubſ ne muſchina.“

„Pateizos Zums dauds reiſ! Uſ maſu es nerehlinu, kad tif manai miſlai ſeewinai ir klufa, meeriga duſa. Mums wairak lambaru newaijag. Tamdehl ka mana ſeewina faſlimuſi, gribu pee winaſ pahr nakti klaht buht. Schē ir mana lahrte. Lughu nemat!“

„Sweſchais lungs iſgahja, un Roſe lahrti panehmis laſija: „Barons von Holſts, iſ ſeepuleijaſ.“

„Tā jau domaju, ka kahds augſtmanis! Bet man wina iſture- ſchanaſ ir modiga. Kapehz winſch, lä kahds behglis, ſawu wajagu ſlehpj? Tä jau nedara ne praſis labſ zilwekſ, ne wehl muſſchneekſ!“

„Kā Tu, runziti, tā wari domaht! No reiſoſchanaſ peefuſis lai tā tuhliſ atklahjahs, lä ſawās mahjäs!“ Roſes miſhigā ſeewina, drauga peeri glaudidama, eekrita walodā.

Holſta barons iſzehla kahdu bahlu dahmu iſ rateem. Seewiſchliſ knapi ſpehja kahjäs noturetees. Holſts winu weda pee rokaſ oſtrā tahſchā. Kā rahdijahs, Holſta zeenmahte bij loti ſlima, jo labſ lai- zinſch pagahja, kamehr pa trephem uſlahpa, kaſ waren augſtas nebij. Holſts tuhliſ wehl nonahza pee krogeera un paſteleja wakarinas, — preeſch dahmas tehju un winam deju, ſweeſtu, ſeeru un maiſi. Tahs bij knapas wakarinas. Iſtabas meita uſneſa, un Holſts peefazija, lai pakal nenahht lihds rihtam, lai zeenmahte ſahpes zaur troſkni nedaritu. Holſts runaja til lehni, ka knapi wareja dſirdeht. Tä nu palika Holſta barons ar ſawu ſlimo ſeewinu weeni paſchi oſtrā tahſchā. Apakſchā, ſapulzes ſch ſchenka iſtabā, wehl bij ziti Roſchuleijneeki eeraduſchees un pee alus kannas treeza, ko ſpehja. Kroga papus newareja iſdomaht: Kapehz Holſts nepagehr daktera palihdſibas preeſch ſawas ſlimahs ſeewinaſ? Kapehz winſch klufumu melle un negrib zita palihdſibas? Winam bij ſawadi ap ſirdi; bet kaſ, lä un ko wajadſeja, to winſch newareja iſpraſt. Wehl par Holſtu ſcho to runaja, bet ſlaidri neſi- naja, waj winſch iſhteni ir Holſta lungs jeb zits kahds. Kutfcheeri praſija: iſ kurenas wini ir un kur brauz? Bet ſchis ari neko neſazija, lä ween: „Manſ lungs Zums wiſu laiſam ir ſazijis!“ Tas bij wiſs un ar to bij japaleel meerā. Draugi wehl kahdu laizinu tehrſeja. Laiks bij klaht, kur naktis ſawu teefu praſa. Weeſi iſſchlehdetajſ un dewahs pee duſas. Ari krogeris ar ſawu ſaimi gribeja pee meera dotees, kad patlaban pee durwihm peeklaweja. Genahjejſ bij kahds galas andelneekſ, Laubis, kaſ bij waren noſalis.

Krodſineekſ ſazija: „Kur Tu til wehtu nahzi?“ „Tu jau ſini manas darifchanaſ!“ Laubis atbildeja. „Waj waru naktis-mahju dabuht?“

„Ja buhtu zits, uf lam ne-efmu droſchſ, tad gan nē. Bet lä ſew jau newaru naktis-mahjäs leegt. Til ſew wajag tā uſweſtees, lä pagehreſchu: Man ir weenigi ruhme wehl oſtrā tahſchā. Tur ir weenu lambari uſachmees weens augſts Holſta lungs. Tam ir ſlimiga ſeewa un winſch nemihl troſkni. Ja wari apnemtees, til klufa iſgehr- tees, ka nekaſ naw dſirdamſ, tad ſewi uſwedifchu augſchās tahſchā.“

„Es gribu paklausyti, jo kur lai tahdā tumfā un ausiumā pa-
leeku. Kad tik manu sirgu puistis sawahktu.“

„Tas jau tuhlit notiks.“

Laubis, wakarinas turpat — leija — paturejis, tika no krod sineela
uswaditšs pee dufas. Kad nu zitas istabas bij nekurinatas, til weena,
Holsta lungam blakam, bij kurinata, tad bij Laubim ta ja-enem par
naktis-mahju. Laubis til flusi nolikahs gultā, ka it nefas nebij dšir-
dams. Wišs namš jau bij faldā meegā; til augšchās istabā, Holsta
lambari, nebij meera. Kaut gan Laubis gribeja eemigt, tad tomehr
newareja, jo blakus lambari flimais feeweetis loti waideja. Laubim
islikahs, ka wihram, tā fauktam Holstam, nemas nebij ruhpes deht
fawas flimahs feewinas. Seewa gultā waimanaja neschehligās fah-
pēs, un wihrs it meerigi pee knapas swetschu gaismas ehda wakarinas.
To Laubis redseja pee atflehgās zauruma peelihdis. Seewa kledsa:

„Manas kruhtis deg tā zepi! Al Deews, apscheljoees!“

Holstis sehdeja, ne wahrda nerunadams un nelustedamees.

„Waj Deewin! Palihgu! Man jamiršt!“ feewina kledsa. Holstis

tāpat palika us weefas sehdot un ehdot. Seewa waimanaja: „Uhdeni!
Man deg! Man deg! Uhdeni!“ Bet Holstis neta nedarija. Tas galas
luptschim rahdijahs buht ehrmiga leeta. Kapehž wihrs sawai feewinai
neweenu apmeerinaschanas wahrdinu nesaka? Kapehž winšch nepeenes
winai ko dšert? Kapehž winšch nemeklē palihgu? Kā winšch tā war
meerigi sehdeht? Tur waijadseja sawadam notikumam buht. Laubis
gribeja pee krod sineela eet, bet winšch atgahdinajahs krod sineela peefo-
dinashanu un nedrihstseja eet. Seewa atkal, tā eelšch krampjeem mo-
zidamahs, fauja: „Deews, eš man schehligš! Man jamiršt! Wai, mani
wezaki! Es esmu peewilta!“ Atkal grehta kunkstschana bij dširdama,
un winas gulta nobrikschkeja. Wareja domah, ka flimneeze ar nahwi
jihnahs. Tad wišs bij flusu, bet ne ilgi. Wireja atkal fahka ditti
waideht, sobus greest un rolas lausht. Wina til zaur sobeem wehl
wareja faziht: „A, Tu negantneeks! Deews eš man nabadsei scheh-
ligš!“ Us scho teizeenu wihrs peezehlahs un aigahja, uffautdams flim-
neezei: „Pajetees! Drihs wišs buhs labi!“ Wehl bij gultas krakšle-
schana dširdama, it tā wina gultā mehtatos. Tad atkal sobu gree-
schana un smaga kunkstschana. Weidsot wehl tā krahlschana un reta
dwaschās atnemšchana, un tad bij flusu un nefas nebij dširdams.
Holstis noschdahs us krehflu, un us rolu atspeedees islikahs, ka raud.
Laubim, to wišu zaur schauro zauruminu redsot un dširdot, schaufmas
zaur fauleem gahja. Winšch aigahja atkal guleht, bet meegs negribeja
til drihs eerastees. Pehž ilgās wahrtschanahs gultā, winšch ari eemiga,
un atmodahs, kad jau faule fahka atkal spihdeht.

(Turpmal beigums.)

„Bals“ awises treschais nekreetnais darbs.

Wahzi mehds faziht, ka wisas labas leetas esot trihs. „Bals“
awisei mehš pehdejā laikā ešam ustrahdijuschi diwus nekreetnus dar-
bus, ko ta pastrahdajusi; preešch tam wina ir pastrahdajusi deewegan
zitu nekreetnu darbu, no kureem schoreis nerunafim. Tagad mehš fa-
weem zeen. lastitajeem darifim sinamu kahdu treschu nekreetnu darbu no
„Bals“ puses, tā ka no winas war faziht, ka wisas nekreetnas
leetas ir trihs. Laikam us preešchu schis flaitšs wehl wairaf
ees wairumā. „Bals“ fawā № 29. ir laidusi laudis kahdu rakstu
sem wirskafsta „Latweeschu Awise“ reis pati ir norahwusi sawu leeko
gihmi“. Mehš teescham preezajamees, ka laudis, lai ari pehž fawas
wihses, eewehro muhsu rakstus. Buhs kahdi diwi gadi pogahjuschi,
kad „Bals“, kas leekuligi faka, ka esot Latweeschu tautas draudsene,
plaukstis fisdama apšweiginaja kahdas Kreewu awises rakstu, kas gri-
beja Latweeschu tautai atnemt winas tautibu un to pahkreewot. Si-
nama leeta, ka „Latweeschu Awises“ tahdam rakstam pretajahs, gri-
bedamas Latweeschu tautai ustureht winas tautibu. „Bals“ „Lat-
weeschu Awisehm“ tamdeht usbruka wirsū, tahs wifadi un negehligi
apwainodama. „Latweeschu Awises“ leekuligai „Balsij“ toreis no-
rahwa winas „leeko gihmi“, norahdidamas us tam, ka „Bals“
netihšchi bij atklahjusi fawus fewischkos un fleepenos zenteenus, isptah-
padama, us kurenī wina issti grib nowest Latweeschu tautu, ko wina
leekahs aistahwot. „Balsij“ sinams ir jakaunahs Latweeschu tautas
preešchā, un tee Latweeschu un Latweeschu tautas draugi, kas nelee-
lahs apreibinatees no tufschem wahrdeem, jau sen ir nomanijuschi,
kahdi ir „Bals“ zeli un winas zenteeni. Tagad „Bals“ grib ap-
klaht sawu launu un laudihm eemelst, ka „Latweeschu Awises“ esot
„norahwuschas sawu leeko gihmi“, lai Latweeschu ar tahdu pat ne-
ustizibu flatahs us „Latweeschu Awisehm“, tā teem teescham ir ja-
flatahs us „Balsi“ no ta laika, kur winai „Latweeschu Awises“ no-
rahwa winas „leeko gihmi“. Mihlā „Bals“, Zuhju puhlini ir
welti; Zuhš ne-iseedinaseet nedš Latweeschu tautu, nedš „Latweeschu
Awises“, kas no neekem ne buht nebihstahs. — Bet greešimees pee
teem kaigeem un beedekeem, ko „Bals“ faweem lastitajeem nostahda
preešchā, gribedama tos atbaidiht no „Latweeschu Awisehm“!

Mehš labprahht buhtu nodrukajuschi wišu to „Bals“ rakstu, lai
Latweeschu dabutu pasmeetees par „Bals“ nekreetno istureschanos,
kad tai rakstā nebuhtu til dauds nepeeklahjigu wahrdu un teikumū, ko
mehš faweem lastitajeem negribam zelt preešchā. Nekaunigi wahrdi
un raksti samaitā laudis, tos apradinadami ar nekauibu. — Tā
tad wispahrigi un no leeluma runafim par mineto „Bals“ awises
nekreetno darbu!

Kunā stahwofchais rakstis schkirahs diwi dakās; pirmajā dakā
„Bals“ dasch-daschadi „Latweeschu Awises“ nepareisi apwaino un
(nekemeet zeen, lastitaji to wahrdu par launu) — apmelo. Mehš
nebuhtu scho wahrdu nehmuschi fawā mutē, bet leeta ir janofauž tā,
kā ta ir pelnijusti. Otrā dakā „Bals“ usbrukt „Latw. Awisehm“
wirsū ta raksta deht, kas ronahs „Latw. Awischu“ № 27.: „Waj
Zuhš newarat noprast laika simes?“ Schi pehdigā raksta deht mehš
neturam par waijadšigu atbildeht „Balsij“, jo ta raksta fazeretajš
„R. R.“ lgs fawā laikā jau ir atbildejis „Baltijas Wehstnescham“
zaur „Latw. Awisehm“; schē tikai peeminam, ka „Bals“ it labi sin,
kā tas rakstis ir nahžis laudis, un winai tamdeht naw nekahda eemesla,
ta raksta deht usbrukt wirsū „Latweeschu Awisehm“, kas, zil wa-
redamas, ir raudsijuschas sekmeht ikkatru labu un teizamu Latweeschu
beedribu. Bet tomehr „Latw. Awises“ tureja par sawu peenahkumu,
fawus lastitajus eeposihstinaht ar dascheem raksteem, un ihpafchi ar
Kursemes zeen, gubernatora zirkularu, kas greešchās pret tahdahm
Latweeschu beedribahm, kas fawas robeschās pahrlahpuschās, laudis
musinadamas. Ja „Bals“ to grib dariht, lai tad wina fawus
eerotschus greešch pret ziteem, bet lai leek „Latweeschu Awises“ pil-
nigi meerā.

Apluhkosim nu tahš nepareisahs apwainofchanas jeb apmelofcha-
nas, kas ronahs minetā „Bals“ raksta pirmajā dakā:

1) „Latweeschu Awises“ karojot gan atklahti, gan fleepeni pret
Latweeschu tautu. Scho leelo un wispahrigo nepareiso apwainofchanu
jeb apmelofchanu „Bals“ grib peerahdiht zaur zitahm sikhlahm ne-
pareisahm apwainofchanahm jeb apmelofchanahm, jo „Bals“ turahs
pee tam, ka melus tikai zaur jarneem meleem melugis us kahdu lai-
zinu war apklaht un stuteht. Tee no „Bals“ peefauktee lezineeki
jeb winas sikhlahee melini buhtu schē: „Latweeschu Awises“ jau sendš
laikšs „esot greešuschas sawu swehto nikaumu un ihgnumu pret teem
mahziteem un augstaki isglihtoteem Latweeschem, kas ne-esot apseh-
duschees lepni pee lunga galda, bet kas faweem semakeem tautas brah-
teem esot peegreesuschu laipnu prahtu un mihlestibas pilnu sirdi“; tā
„Latweeschu Awises“ fawā laikā esot „nolahdejuschas un nolam-
majuschas“ — „augsti zeenito Krischjahnī Waldemaru“.

Kaut nu ari neweens to nepagehrehš, lai „Latweeschu Awises“
apafsch tagadejahs redakzijas atbild is ikkatru nepareisu pahrmeschanu,
kas eet kahdus 20 un wairaf gadus atpakaf, tad tomehr, zil mehš
sinam, „Latweeschu Awises“ fawā laikā ne Waldemara lgam, ne Lat-
weeschu tautai neta nepalika parahdā, par ko wineem tagad waija-
dsetu schehlotees. Laiks dšeedina daschas laites un aishwed daschas
leetas pee dufas. Tā ari daschš no teem nelaimigeem Latweeschu
Kreewu semes gahjeem ir jau aigahjis pee dufas, un ir aplufuschas
tahš waimanas, kurās brehktin brehža tee isposhitee un peewiltee na-
badšini, kas atpakaf atubagojuschees ar preeka asarahm sfluhsstija fa-
was dšimtenes robeschās. Wifadi Waldemara lgs, ko mehš pehž
wina nopelneem pilnigi zeenam, nepateikfees „Bals“ awisei, kas
wina wahrdu tai sinā un tais „Latweeschu Awischu“ apmelofchanas
ir eepinusi eelšchā, no jauna aiskustinadama leetas, kas jau sen aish-
mirstas. — — —

Schai weetā mums wehl reis ir jarunā par weenu leetu, par
kuru mehš newaram un newaram buht weenis prahtis ar „Balsi“ un
ari dascheem ziteem Latweeschu laikraksteem, un kuras deht mums ar
wineem ir sšipras un sšihwas fadurschanahs. Proti, ta leeta ir schi:
„Bals“ nespehž un nespehž til augsti usrahpotees fawā garā un
prahtā, ka aishst, ka „tauta“ naw wis tas patš, kā kahds tautas
lozellis un kahds tautas laikraksts, un ka kuresch-katrs tautas lozel-
lis un kuresch-katrs tautas laikraksts nedrihst runahht tautas wahrdā
un fewi usluhlot par paschu tautu jeb masakais — par tautas wa-
doni. — Ko gan par peemehru Kreewu tauta fazitu, kad kuresch-
katrs Kreeweetis, kas ne buht preešch tam naw aizinahts, eedroschi-
natos runahht fawas tautas wahrdā? Ko Frontschu tauta fazitu,
kad kahds panihžis Franzusis, kas astarpahm pat zeetumā weefojahs,
eedroschinatos runahht fawas tautas wahrdā un to wadonot? Ko
Wahzu tauta fazitu, kad kahds Wahzu neleetis, kas musina laudis
un faraksta nekreetnus rakstus, eedroschinatos faziht: „es esmu ta

Wahzu tauta, un kas manim pretojahs un mani apfaro, tas pretojahs paschai tautai, to apfaro damas? Neweens tautas lozellis, ja tas naw zaur likumu ezelts par tautas weetneeku, nedrihst runaht sawas tautas wahrdâ, nedrihst sawus zenteenus nosaukt par tautas zenteenem un nedrihst tos, kas wina apfaro, apmelot par sawas tautas apfaro tajeem u. t. j. pr. — Pee Latweescheem tas deemschehl mehds beeschi ween notikt, ka daschs, lam tas til eeschaujahs prahta, fewi usluhko par paschu tautu, un pee „Bals“ ta ir pawisam parasta leeta, ka wina sawus pretineekus, kas atklahj un usklahj wina ne-kreetnos zenteenus un darbus, nosauz par Latweeschu tautas pretineekeem. Mehds allasch esam, zil spehdami, Latweeschu tautas godu un wina labo flawu aistahwejuschi, un ari tagad to aistahwam, un tamdeht mehds neweenam, lai tas buhtu kahds buhdams, ne-attkaujiam u. sawu roku runaht Latweeschu tautas wahrdâ, jo mehds negribam, ka Latweescheem galu galâ tapat eetu, ka Zgauneem ne sen gahja, kad kahds Zgaunis, ar wahrdu Märt Mitt, kas bij noteefahs jahdsibas deht un ta sawu godu saudejis, nostahjahs muhsu Augstâ Kunga un Keisara preekschâ, — fewi turedams par Zgaunu tautas weetneeku. — Ka „Latweeschu Awises“ „atklahiti un flepeni karojot“ pret Latweeschu tautu, ir neeki un rupji meli; to ifkats Latweetis noprot, un ari „Bals“, lai ta ari mas saprot Latweeschus, jo zitadi wina ne-eedroschinatos Latweeschus pazeenih ar tahdeem neekeem un meleem. Tas ir teefa, ka „Latweeschu Awises“ „atklahiti apfaro“ Balsi, to nekreetno rakstu deht, kas eelch wina ronahs; ir teefa, ka „Latweeschu Awises“ „atklahiti“ apfaro wisus tos, kas „atklahiti un flepeni“ strahdâ pretim kahrtigai buhschanai un Latweeschu tautas labumam; ir ari teefa, ka „Latweeschu Awises“ „atklahiti apfaro“ kuru-katru, lai tas buhtu „mahzihts“, lai nemahzihts, lai tas „feh-detu pee kungu galdeem“, lai us eebuhweeschu krahgischeem, — kuru-katru, kas „musina laudis“ un trauze meeru muhsu sadshwê. To daridama, „Latweeschu Awise“ naw wis Latweeschu tautas, bet ir Latweeschu tautas laimes-postitaju — apfaro taja, un tamdeht — Latweeschu tautas — aistahwetaja.

2) Ka leelu noseegumu pret Latweescheem „Bals“ tahlak pahmet „Latweeschu Awisehm“, ka tahs preeksch 20 gadeem esot pasneeguschas nepilnigu pahrtulkojumu no 1863. gadâ isdotâ jaunâ pases likuma, pehz kura Latweeschu war eet pelnitees kur grib. — „Latweeschu Awises“ ari esot nepareisi tulkojuschas to 1871. gadâ isdoto likumu, pehz kura wiseem semes gruntneekem esot atwehlehts taisiht sudmalas. Zaur tam „masgruntneekem dotahs teefibas tikuschas eespeestas schaurakâs robeschâs“.

Mums schkeet, ka neweens prahtigs zilweks no „Latw. Awisehm“ neprahs, lai tahs atbild us tahdahm neezigahm, is aismirstibas drupeem isfashnatahm pahrmeschanahm. Bet tomehr mehds „Bals“ drufku pamahzifim, ka ar tahdahm leetahm schim brihscham iraid un gan ari to brihd bija. Likumi, kas pee mums Kreewu walodâ teef doti, top pahrzelti Latweeschu, Wahzu un zitâs walodâs no ihpashchi preeksch tam ezelteem tulkeem, un tad teef laisti laudis zaur weetigahm Waldibas awisehm, is kurahm tad ziti laikraksti tahdus pahrtulkojumus mehds nodrukah. Ja kahds likuma pahrtulkojums naw pilnigs, tad pee tam ir wainigs — tikai Waldibas tuls, lam, ka katram zilwekam, sinams war ari misetees. — Kas miseschanos tulkoijam peerehina par launu prahtu, tas peerahda, ka winsch sawâ nesklaidrâ firdi wisas leetas greech us launo pusi. — Un to „Bals“ beeschi ween mehds dariht.

Sihmejotees us to „sudmalu likumu“ mums ir jafaka ta: Kad „Bals“ faka, ka kahds likums no kahdas awises waj ari zita ka ne-esot pareisi tulkots jeb saprasts, tad zaur tam ne buht wehl naw peerahdihts, ka likums teescham naw pareisi tulkots jeb saprasts, jo kad „Bals“ neprot pareisi tulkot tos sinamos „Keisara wahrdus“, tad naw ko brihnitees, kad winai ari ar „likumu tulkojochanu“ kahdu reisi no-eetu schkibbi. Bet ja ari teescham „Latweeschu Awisehm“ to reisi tai sinâ-buhtu misetees, waj tad tas jau ir til leels noseegums, ka pehz 12 gadeem winahm to war pahrmest? Waj tad „Bals“ nesin, ka pat augsti mahziteem teefas kungeem daschu reisi misahs pee likumu tulkojochanas, ta ka weenu un to paschu likuma punkti weens saprot schâ, otrs atkal ta? Un waj adwokatu kungeem buhtu til dauds darba, ja tas ta nebuhtu? — Ari tai sinâ „Bals“ melsch un eestahsta laudihm neekus, ka zaur „Latw. Awischu“ tulkojochanu „masgruntneekem dotahs teefibas tikuschas eespeestas schaurakâs robeschâs“. Neweens zilweks, ja winsch naw patš — tas likuma dewejs, un tamdeht ari neweens laikraksts zaur „sawu tulkojochanu“ newar ne paplaschinah, ne ari eespeest schaurakâs robeschâs teefibas,

kas Wisaugstaki kahdam zilwekam waj kahdai kahrtai ir dotas jeb peeschirtas. Kad masgruntneeki lihds schim naw taisijuschu uhdens sudmalas, tad pee tam „Latweeschu Awises“ naw wainigas, bet tas tamdeht ir ta, ka pirmkahrt uhdens sudmalu usbuhweschana prasa leelas naudas summas, un ka otrkahrt masgruntneekem ir masas gruntes, kuru robeschâs ween, bes kaiminu lauku un plawu apslizinaschanas, newarehs sakraht preeksch sudmalahm deewsgan uhdena.

3) Tad „Bals“ krona fainneekus „Latw. Awisehm“ grib usrihdih wirsu, melsdama, ka „Latw. Awises“ krona fainneekus wisu wisadi leekot nowahrtâ, teem launu flawu zeldamas. Ja „Latw. Awises“ buhtu bijis kahds „sinojums“, kas kahdam krona fainneekam eesahkumâ warbuht nepatika, tad winsch, ka prahta wihrs, nedusmosees ilgi us „Latw. Awisehm“, sinadams, ka „Latw. Awises“ zaur to til ir gribejuschas kalpot wina un wina pagasta labumam. „Latw. Awises“ ari schai sinâ isfashirahs no „Bals“: „Bals“ grib eeglamotees pee laudihm; „Latw. Awises“ turpretim norahj wisu to, kas naw labs, jo tura par sawu usdewumu, runaht taisnibu, weena alga, waj ta patihl, waj nepatihl. Taisniba tadschu galu galâ dabuhs wirsroku par tulscheem glaimoschanas wahrdem. „Bals“ fuhree, grubtee puhlini, fazelt naidu starp krona fainneekem un „Latw. Awisehm“, ir pilnigi wolti, jo „Latw. Awises“ us krona fainneekem, kas ir apkerigi un kreetni tautas dehti, ir allasch turejuschas un ari tagad tura labu un labwehligu prahtu, un krona fainneeki to ari itin labi sina.

4) Kai nu „Bals“ sawds melos buhtu jo pilnigi, tad wina laudihm melle eemelt, ka „Latweeschu Awises“ Latweeschus esot apwainojuschas par nihilisteem, un leek manih, ka „Latweeschu Awises“ stahwot sakara ar nihilisteem, tamdeht ka tahs peemin to grahmatu, kas pehz Jelgawas Wahzu awises is Schweizijas esot pahrnahkusi Jelgawâ ihfi pehz tam, kad launas rokas mehginaja nodedsinah Jelgawas pili. Par tahdahm negehligahm apwainoschanahm prahtigam zilwekam tikai jafmeijahs. Ka Latweeschu esot nihilisti, to mehds nekad ne-esam dsirdeschu; to tikai tagad dsirdam no „Bals“. To gan mehds sinam, ka „Bals“ bij to laikrakstu starpâ, kas pehz muhsu Augstâ Kunga un Keisara Aleksandera II. breefmigahs nonahweschanas negehligi zaur sawahm fleijahm wasaja daschus mahzitajus, kas lihds ar wisu kristigo basnizu peenahzigi noteefaja to breefmigo flepkawibas darbu. Ari peeminam, ka „Bals“ ar ne-isprotamu mihlestibu (?) ranga apsegt un noleegt tihschahs uguns peelischanas, jebschu muhsu Augstâ Waldiba jau ir spehrusi wajadfigos fokus pret scheem nenoleedsameem grehku darbeem. Kamdeht gan „Bals“ ta dara? — Par to war daschadi spreesi. Kad „Bals“ beidsot runâ no sakara ar nihilisteem, tad mehds winai draudsi usfauzam: „Sargatees, nespehlejeet ar uguni, ka Zums galâ pirstini nesadeg. Zitu neleetigi apwainodams, daschs parahda, kahds patš ir!“

Ta tad „Bals“ atkal ir pastrahdajusi nekreetnu darbu, melus us meleem laisdama laudis. Par to nu sinams mums nebuhtu ko behdatees. Bet weenâ sinâ tadschu mums ir japaleek behdigeem, proti tai sinâ, ka kahds laikraksts drihst pastahweht, kas, pee tautas ar tahdeem neekeem un meleem greesdamees, leek nowahrtâ paschu tautu.

Drupas un druffas.

Pareisi atbildehts.

Kahds sobgalis wezu kungu ar firmeem mateem un melnu bahrsdu fastapis waizaja: „ka tas nahkotees, ka wina bahrsda ne-esot til pat firma, ka wina mati?“ Schis winam ihfi atbildeja: „tamdeht ka bahrsda ir diwidesmit gabus jaunaka.“ R. E.

Atbildes.

G. V. Igam: Pateizamees par „Kusahm arbeewahm“.

R. E. Igam: Bagatais peesuhrijums ees tautâ.

Marinelloffa Igam: Pateizamees par apsolijumu; gaidisim un peesuhrijumu isleektasim.

Latw. Aw. redaktors: J. Weide.

Sludinafchana s.

No Slokenbeles pagasta walbes teef wijas pilsetu un muischu polizejas, ka ari pagasta walbes laipni luhgtas, zeti us tam luhgtot, ka wisi schi pagasta lozetti bei rikigahm kwistehm par nodofchani nomafku un familijas usdoschani wimu robezchās ne-usturahs, bet tos paschus stingri pee nodofchani nomafkas, ka ari familijas usdoschanas peetureht, un tos semat usfihmetos, nesinamā weeta dshwodamos fastopot, schai pagasta walbei areftigi peesuhtht, ka:

1. Jani Amoling;
2. Krišchu Zehfabu Freymann;
3. Mikeli Saulit;
4. Jani Krišchu Freymann;
5. Ansi Klingberg;
6. Krišchu Freymann;
7. Jani Indriki Kohping;
8. Juri Klein;
9. Zehfabu Rehning;
10. Krišchu Zehfabu Wilts;
11. Zehfabu Ansi Kalning;
12. Jani Melle.

Slokenbeles pagasta walde, 22. Augustā 1883.

(N. 338.) Bag. wez.: Otto Birse. Stribw.: Kronberg.

Wabaltes pagasta nodofchani klaseerechana

par 1883/84. gadu taps 28. Septembei 1883. gadā schē idarita. Tavehš wifecem teem, širi domatu galwas naudas pamafschānu panahkt, minetā deenā pee schihs pagasta walbes jamelbahs, jo wehlat ne-weens netaps wairs klaušhts.

Wabaltes pagasta walde, 1. Septr. 1883. (N. 213.) Bag. wez.: G. Semberg. Stribw.: Schamill.

Leštenes pagasta teefa usajina wijas, kureem lahbas mantofchanas jeb parahdu peeprafischānas buhtu pee nomiruschā Leštenes malkasjarga

Krišcha Kannberg,

las Gaiku mahjās dshwoja, ka ka ari tos, las nomiruscham Krišcham Kannberg parahdā buhtu palikuschees, jawus peeprafischānus un parahdus scheit noliktā weenigā un isflehghschānas terminā, 12. Oktobei s. g., peenešt. Wehlatas peeprafischānas netifs wairs eewehrotas un ar parahdu flehepeem tiks likumigi darihts.

Leštenes pagasta teefa, 31. Aug. 1883. (N. 167.)

No Aisputes aprinka teefas top zaur scho fludinahs, ka 8. Dezembei sch. g. pee schihs teefas pee Belzes muischas peederigahs

Danneku mahjas

zaur wairakfolischānu us arenti taps nodotas.

Arentes nofajijumus war pee aprinka teefas, ka ari pee Belzes pagasta teefas dabuht lafih.

Aispute, 2. Septembei 1883. (N. 3890.) Aprinka teefnesis: Rönne. Registrators: Bernstein.

Stuhrumuischas pagasta walde isfludina zaur scho, ka wina sawas krona un pagasta nodofchanas par 1883/84. gadu 1. Septembei sch. g. nospredušt, un usajina wijas schi pagasta lozektus, sawas nodofchānas wiswehlalāis lihds 1. Dezembei sch. g. samafschit, jo teem, las lihds schim terminam wehl nebuhs malkajuschī, wajjā-dhehs, ka šrahpi par tahdu kaweschānos, katram 1 rubl. wairak malkafschit.

Stuhrumuischā, 1. Septembei 1883. (N. 159.) Bag. wez.: G. Nettelberg. (S. W.) Weetn. štr.: J. Bedinsch.

Dsolmuischas (Paulsgnade) pagastam wajjadšigs

školotaja palihgs.

Teef, kas wehletos schini weeta eestahtees, lai ceronahs ar sawahm leezibas fihmehm 20. Septembei sch. g. minetā pagasta namā.

Dsolmuischas teefas namā, 6. Septembei 1883. (N. 149.) (S. W.)

Auglu nefoschas abbeles

dabonamas pee anbeles dahrsneeka

A. Kallat, Auldigā.

Silkes

krona Skotu un Norwegu silkes

sanehma us jauna
S. Sommerfelds,
Jelgawā, Katolu eelā 42.

Baufkā

ir eerihkota dahmu-
štrodereschana;

katrs darbs teef nemts pretim, ka: kleites, kaschoki, deki, fungu un dahmuwefcha u. t. t. Turpat ari teef meitenes peenemtas, kas gribetu eemahzitees schuhščānu. Japee-praša Kaleju eelā, Sokoloffa namā N. 1/180, pee štroderenes

Melanijas Gladkoff.

Dshwoju tagad Jelgawā, Leelajā eelā, apteekera Schablowsky lga namā, pretim Latw. basnizai, un šlimneekus peenemu no pulkst. 10 lihds 1, pehš pusdeenas no 3 lihds 5 un katrā zitā laikā, kad mahjā.

Dr. Bulis.

Breefch Jelgawās kurlmehmo štro-
las teef mehlehts eksamineerehts

školotajs.

Klabtatas sinas dabonamas pee školās direktora, mahzitaja Katterfelda lga, waj ari pee školās preefischneeka

G. Krauses.

Mogilewas gubernā, Orschan-
flās aprinki, 7 werstes no Mas-
kawas-Brestas dšelszeka stanzijas
Zolotščinas esofschā muischa

„Karolki“

pahri par 286 defetinas leela, teef pahdota is brihwās rofas. Seme ir loti laba un wifs gabals leetajams. Ehtas, 13 flaitā, ir loti labā buhščānā. Matka istai-
fa: bes inwentara — 14 tuhšt. rubl., un ar inwentaru — 17 tuhšt. rubltu. Tuwalas sinas war dabuht schihs lapas ekspedizijā.

Adrese pahr pastu:

Ст. Толочинъ Московско-
Брестской желѣзной дороги, Г-ну
Новогонскому имѣніе Карольки.

Auglu kokus,

ogu un jaunkuma krumus,
wislabatās fortēs, peedahwā

Fr. Hennings un dehs,
štamis un anbeles dahrsneeki
Aisputē.

Keegeli u. dakstini

teef pahrdoti par wislehtato zenu, pee Griš-
wa frogā, Tichalowa keegeli zepli.

Mafschinu elku,

pirmo sorti,
peedahwā
C. Höpferis,
Jelgawā.

No Grobinas muischas muischwaldibas teef zaur scho darihts sinams, ka schi gada

Matifu tirgus

14., 15. un 16. Septembei 1883. g., un profi trefschdeen, zetortdeen un peektdeen preefsch Matifcem — tiks noturehts.

Zaur scho daru sinamu, ka pee manis šapat ka isgabus, ari schogad ir dabujami dahschabi

auglu koki,

ka: abbeles, bumbeeres, pluhmes, kirschi u. t. j. pr., leelā iswehle un dahschadās fortēs. Ari peedahwaju dahschabus krumus preefsch gangu un parku eetaifschānas. Pirzeji, kas auglu kotus šunteem peht, dabon 6 lihds 7 gabus wezas abhelites par 50 kap. gabalā.

Apsitellejumi us krahščhojumeem, kro-
neem, buketehm u. t. j. pr. top peenemti un riktigi ispiditi.

J. Brankšchewis,

dahrsneeks

Jelgawā, Konstantina eelas galā, pee šapeeru paradu platscha.

Potetu

ahbelu, pluhmju, kirschu un ehreščhu stahdus

par lehtatahm zenahm pahrdod Wez-
Schwahrdes ehrgelneeks

Schönbrunn.

Arflu pahrdofchana.

Wifeem zeent. Pirzejeem daru sinamu, ka man tagad wa pilnam tehrandā arflu, no wijada leeluma, ka ari 4 lemeschu arkli pee manis Bauškā un Jelgawā pee Hausbergā luga, Schofejas eelā, flateera meistera Birona namā, pretim dšelszeka stanzijas dahrsjam, ir dabonami.

D. Hausbergis,

Baufkā.

Logu

glahsi,

labatāhs fortēs, pahrdod par fabrikas zenahm

G. Krameris.

Tehrandā un dšelsšpretschu bode,
Jelgawā, kolonadu štiri N. 5, pretim
Katolu eelai.

Behnes šudmalās esmu pehš wis-
jaunahs sistemas eeriftejis

wilnas fahrstawu.

Wilnu apnemos us to wislabato, laipni apdeenot, isfrahdahs. Matkā 10 kap. par mahrzimu.

Melderis: A. Henning.

Langdales superfosfatus

pahrdod par Mihgas zenahm

Eduards Rosenberg,

Jelgawā, pee Annas wahrteem,
„pee Mihšeneeka“.

Starp Baušku un Jelgawu,
Statgenes frogā.

Buhwmateriala krahjums!

Pahrdod egles un preedes bakkus no dahschadeem garumeem un refnumeem, ka ari plankas, dehsus, lates u. t. j. pr. par wislehtato matju.

2 muischas

ar 3 folwerkeem, pawifam 10,000 de-
setimu leelas, Witebštas gubernā, teef wa
weenat un pa gabaleem pahrdotas. (Zaur-
mehra 15 rubl. par desetimu). Tahlat ir
weenas uhdens: un weenas waitu dširna-
wus isnomajamas waj pahrdobamas. Weh-
stules teef luhgtas sem S. M., peesuhstamas
Jugo Langewiža fludinajumu ekspedizijas
fantorim Mihgā.

Damffugis Pauls

brauks no 15. Septembeera šahlot un
nahloščhās deenas:

pulkšt. 1/4 no Slokas,
pulkšt. 2 no Jelgawās.

Wifās grahmatu bodēs dabonamas:

Semkopja

Auglu-koku dahrs.

Matkā 60 kap.

Baltijas

Semkopejs un wina amats.

Pehš Wahju semes-faimneeka
Ferdinand Breithaupt
semkopibas raksteem latwiski šaraktihstis no
G. Blumberg.

Matkā 75 kap.

Pamahzischana, tā

škunstigee mehšli

Baltijas gubernās ir leetajami.

Wahzifki

profesora G. Thomē,
Mihgas politehniskās ismehginaschānas šajjās preefischneeka

Latwiski

Jugo Schmidt.

Matkā 30 kap.

Wihnes pilssehtas aplehgerechana.

Wehsturigš stahstis no 1683. gada,
to is Wahju walodas latwiski tulstojis

A. Tren,

Piltalnes školotajs.

Matkā 25 kap.

Škaistā Mechtilde, jeb wella meldera meita.

Latwiski

G. Blumberg.

Matkā 10 kap.

Basnizas un skolas siņas.

Weens Kungs, weena křistiba, weena tiziba.

Nahditajs: Sinas. Behrnu ņwehti. Par Kurfemes laukfko-
lotaju 2c. Nopuhtas un zeriba. Klusas „Ardeemas“. Lau-
teefheem.

Sinas.

Durbes meestina, pee Grobinas, bija lihds ņchim kreetna Wahzu skola, kas no Durbes ehrgelneekem tapa pareisi wadita. Diwi teizami skolotaji tur preekņch gadeem daschu labu Latweefchu behrnu ir ismahzjuschi. Birmais bija Springers wahrda un beidsamais Schafersis, kas abi tagad Keepajas aprinka-skola ņwehtigi strahda. Kad Schafersis egs preekņch 2 gadeem Durbes weetu atstahja, tad eenahja wina weeta kahds wihrs Schillings wahrda, no Widsemes, kas atkal esot ņchogad Durbi atstahjis un nu wina weeta Jurgensons par Durbes ehrgelneeku un skolotaju eestahjis. — Lai Deems tam palihds ilgi un kreetni skolas darbu strahdaht pee jaunahm dwehfelehm.

No Keepajas. War gan no firds preezatees, kad draudses ņawus mahzitajus un dwehfele ganus zeena, goda tur, kamehr tee ņawa amata ustizigi strahda; bet wehl jo wairak ir ko preezatees, kad draudses ņawus zaur nahwi aigahjuschus mahzitajus laba peemina tura un teem — ja ne wairak — tak ņawas firdis peeminas stabus mihlestiba zek. — Keepajas Wahzu draudse ņawam mihlotam dwehfeles ganam un mahzitajam R. Kienigam, kas ņcho wafaru aigahja pee dufas kapene, nodomajuschis us wina kapa weetu baltu marmora afmenu goda un peeminas ņhmi zelt, un wina bildi eklas pehrwes likt ņkaiņti un daiķi nomahleht, un tad to Keepajas Wahzu basnizas gehrbj kambari peekahrt par paleekamu aminu un peemiu us behrnu-behrneem. Tas leezinahs, ka Keepajneeki ņawu ņlaweno mahzitaju un dwehfeles ganu ir mihlejuschis un zeenijuschis. — No Keepajas sino, ka winas jaunahs, gresnahs gimnastijas skolas ehlas buhweschana, kas ņcho pawafari ņahkashs, ar leeleem ņoleem us preekņchu eijot, ka wehl to lepno, plascho ehku gribot ņcho rudeni apakņch jumba dabuht, un nahkoschu pawafari darbu tahkal weht, ta ka doma, to leelo, brascho gimnastijas ehku,

kas Keepajai buhs par jaunuu gresnumu un ņwehtibu, jau lihds nahkoscham 1884. gada rudenim pagatawot, lai waretu jau Janwara mehnesi 1885. gada tur skolas darbu eefahkt. Sinotajs.

No Walmeeras. 18. Augusta Walmeerā notureja Widsemes mahzitaju ņapulzi jeb ņnodi. Bij ņanahkuschis kahdi 90 mahzitaji. Pulksten 10ds no rihta ņahkashs deewakalposchana. Pee altara Gulbenes zeen. mahzitajs Keusler ar ņpehzigeem wahrdeem runaja par 2. Tim. gr. 2, 7. — Tad generalsuperintendentis Girgensohns tureja ņprediki par 85. Dahwida dseefmu. Sapulze tika notureta amatneeku beedribas nama. Sapulzejusches pahrspreeda daschas swarigas leetas un buhweschanas, kas ņhmejahs us basnizu un skolu. Jhwakņhi issazija pateizibas zeen. Widsemes ņchulrahtam, Gulele egam, kas ne-apnizis ir strahdajis pee Wallas draudses skolotaju seminarijas, tur labaku kahrtibu un garu eewesdamis un ņelmedamis. Ar preeku apņweizinaja jauno Wallas draudses skolotaju seminarijas direktoru, Hackmann mahzitaju, kas lihds ņchim bij par mahzitaju Tomfla un Barnaula. Nahkoschu ņnodi nospreeda notureht Lehrpata.

Lehrpata. Preekņch Lehrpatas augstskolas jeb uniwersitetes ņchis laiks ir loti swarigs laiks. Ne ņen, ka lastitaji jau ņin, lihdsņchinigais Lehrpatas kurators barons v. Stackelberg us pascha luhgumu ir atlaiņts no ņawa kuratora amata un eezelts par senatoru. Lai ari v. Stackelbergs nebij ilgu laiku par Lehrpatas kuratoru, tad tomehr ir jaleezina, ka winņch ir ustizigi strahdajis, ņawa apgabala skolas pahrluhkodamis un daschas leetas derigi pahrgrosdamis. Stackelberga weeta Keisars ir eezehlis par Lehrpatas kuratoru geheimrahtu Kapustinu, augsti mahzitu un ņmalķi isglichtotu wihru. — Augusta mehnescha 18. deena, pulksten desmitis no rihta, Lehrpatas uniwersitetes profesoreem bij tas gods, ņahditees preekņcha jaun-eezeltajam kuratoram uniwersitetes leelaja ņahle, ko ņauz par aulu. Kuratora egs laipneem wahrdeem apņweizinaja ņapulzetos, issazidamis ņawu zeribu, ka Lehrpatas uniwersitete ari us

preekschu tàpat plauks, tà lihdj schim plaukusi. Bultsten weenpadsmitòs Tehrpatas studentu weetneeki stahdijahs preekschà kuratora kgam, kas winus usbildinaja schahdà wihsè: Jaunekki esot lihdstigi sel-tam; bet tihro seltu waijagot isschikirt no neeku leet-inahm, kas ari spihdot, bet kurahm ne-esot nelah-das wehrtibas. — Tehrpatas studenteem esot laba un pateesa wehrtiba, jo Tehrpatas studenti weenmehr un ikktrâ sinâ esot fargajuschì fawu labo flawu. Kurators, tà jaunekku draugs un fenakais Wahzu studentis, preezajotees par to, ka wareshot fatiltees ar Tehrpatas studenteem. Kuratora kgs, kas ir Kreemu tautas dehs, runajot skaidri un tekoschi pa wahziski. Kuratora kga wahrdi no wiseem ir us-nemti ar leelu preeku, jo no kuratora kga wahrdeem ikktrâs ir pahrelezinahts, ka apaksch wina pahrwaldischanas Tehrpatas uniwersitete un wisas zitâs skolas, kas apaksch kuratora Baltijas gubernâs stahw, warehs ari us preekschu strahdaht us teem pafcheem pamateem un tai paschâ garâ, tà tas lihdj schim ir notizis.

Behrnu sweektki.

24. Junijâ sch. g., Jahna deenâ, Trikates basnizâ, Widsemê, behrnu sweektkus nosweektija, par kureem schè ihsumâ kahdus wahrduhs mihteem lastajeem pasneedsu. — Bija jauka deena, kur leels pulks behrnu ar saweem wezakeem bija sapulzejuschees, un kur mihtots un zeenihts mahzitajs, Keuseler kgs, pehz nodseedatas dseefmas no kanzeles wineem lika pee firds, kas ir ihsti basniza, — un kadehi wina par wisu zitu jaukaka un krahschnaka ir ustai-fita, un ka eeksch winas mums wiswairak ir janefs sawi peeluhgschanas un pateikschanas upuri. — Jau Deewa wahrds faka: Kâ sweekta ir schi weeta; schè teescham Deewa namâ. — Jau Zuhdi wezòs laikòs Deewam, wisa laba dewejam, patezibas upurus nesuschì un krahschnas teltis un basnizas ustai-fijuschì un isgresnojuschì ar seltu un dahргеem aud-meem. — Waj tad mums kristiteem un eeksch Jesus tizigeem, preeksch kureem Winsch sawas asinis isleh-jis, muhsu parahdus maksadams, pee krusa mirdams, mums muhschigu dschwoschanu sagahdajis, — waj mums tad nebuhs wehl wairak pateikschanas upurus atnesti par muhsu meefas ustureschanu un muhschigas dschwoschanas eemantoschanu? — Waj mums tad nebuhs wehl augstakâ skanâ dseedah: Kâ sweekta ir schi weeta; schè teescham Deewa namâ. Zik ta mums jauka leeta, kur Deews ir flawejams u. t. pr.

No basnizas isnahlot, katras walsts behrnus ar sawu skolotaju sapulzeja un reisâ nostahdija, kur tad aigahja lehnahm dseedadami to dseefmu: Al, kaut man tuhkstosch' mehles buhtu u. t. j. pr., lihdj tai jaukai behrsu birsei, kas isredseta preeksch sweektku sakumeem. Tur zeen. mahzitajs winus sagaidija. Tad nodseedaja us 4 balsim: Deews, fargi Keisaru! u. t. j. pr. Pehz tam Trikates pilk-walsts skolotajs Fr. Mùhlberg kgs usrunaja behrnus ar wisu draudsi, eefahdams par teem wahrdeem no 6. perschas tai dseefmâ: Al, kaut man tuhkstosch' mehles buhtu u. t. j. pr., proti, Wisapkahet Tawi brihnumi; Kad flaweht buhsim beiguschì.

Mehs schè efam sapulzejuschees tai wisjaukaka wafaras laikâ, kur daba wisjaukaki sawu isslatu mums parahda, kur wina wisjaukaka gresnumâ tehpusees, wisas pukites pazel sawu smarschu us aug-schu, un putnini sakâs birstès trallina sawas dseef-minas, jehschu neko nesajehgdami, tadschu wini lihdj ar mums sawu raditaju teiz un flawè. — Til pat tee putnini, wirs muhsu galwahn sakòs sarindòs jauki dseedadami, tà ari tee tahrpini, sem muhsu kahjahm pihschlòs lihsdami, sawu usturu no ta ba-gatâ deweja rokahn nem, un preezajahs. — Waj tad mehâ, mihtee behrni, waram zitadi dariht, mehâ, kas pahr teem putnineem dauds, dauds pahrahi efam raditi, ar pilnigu prahtu un sapraschanu? — Waj mums nebuhs augstakâ skanâ pazelt sawas dseefmi-nas un wina teikt un flaweht par wisahm tahm dahrgahm muhschigas dschwoschanas apsolischanahm un par wisahm scheligahm dahwanahm muhsu mee-fai schini faulitè!? — Mùhlberg kgs norahdija, ka schi pasaule eedalita trihs leelâs walstis: Ta pirmâ kustonu walstis, pee kuras ari mehâ peederam. Ta otra puku walstis. Un ta treschâ almenu walstis. Scho reis kahdu masumu til no kustonu walstis ru-nasim, wiswairak par bitehm, apbrihnodami Deewa leelus darbus, bites usflatot, un wina daschadu buhschanu eewehrojot, zik leelâ pulkâ winas usturahs, un tomehr weens patâ lungs un lehninsch, kuram winas ar wisleelako patikschanu klausa un pehz wina prahta dara; wina darbiba un tihriba, wina mee-riga fadschwe. — Kautschu tur ir wairak kahrtas, bites un trani, par abjahm kahrtahm walda weenâ un tas patâ lehninsch, lo mehâ sawzam par bischu mahti. — Mihtee behrni, nemsim mahzibu no bi-tehm! Dschwoskim meerigi un fatizigi ar wiseem zil-keem, augsteem, tà semeem, bagateem un nabageem! Buhkim ustizigi sawam Keisaram, paflausigi wisai

waldifchanai! Strahdasim ar fawem fweedreem, ne-
lahrodami zita labumu. Turefim tihru fawu meefu,
fawu mahju un wifu fawu buhschanu! Tad mums
labi klahfees un mums buhs pilniga istifschana nah-
kamibâ. — Tad wehl nodseedaja: Bitit' ruhj' u.
t. j. pr. — Ari uszihdigakeem behrneem grahmatinas
isdalija, kâ ari teem kalpeem goda algas no Deewa
radijumu aistahweschanas beedribas, kas weenâ
mahjâ ilgus gadus dsihwojuschi un ar kustoneem
mihligi apgahjuschees. Nodseedajuschî to dseefmu:
Kai Deewu wisi lihds u. t. j. pr., wisi dewahs us
mahjahm. J. Demands.

Par Kursemes laukfkolotaju

trefchahs wispahrigahs sapulzes sinojumu „Latw. Awises
Basnizas un skolas sinas N° 31.“

Tiklab Mihgas Bahju, kâ ari „Balt. Wehstn.“
un „Latw. Awises,“ ihpafchi beidsamajâs es esmu
jau pa diweem lahgeem lasijis nepareisus sinojumus
par fawu preekschnefumu wispahrigâ sapulzē. Mi-
netôs laikrakstôs bij fazihts, ka es esot teizis: „ka
kristiga tiziba laukfkolâs mahzama ne ween katkif-
mus un bihbeles stahstu stundâs, bet ari pee lasi-
schanas, rakstifschanas, rehkinaschanas, geografijas,
wehstures u. t. j. pr.“ — Tâ nu gan nei esmu do-
majis, nei ari par to tâ runajis; ja tâ, tad ari buhtu
minejis, ka tizibas mahzibu stundu muhsu laukfkolâs
par mas ir, bet to ne ar wahrdinu ne-isteizu. Sa-
ziju, ka daschi gan schelojahs, ka garigu mahzibu
stundu par mas esot un meklē schahs us laizigu mah-
zibu rehkinuma pawairot, bet tos tur ari noteefaju
par zilwezes wispahrigas isglichtibas pretineekeem,
ka ne-atkauj laizigahm mahzibahm laika un mehra;
un kadeht ne-atkauj? Nu tadeht, ka aif weenpusibas,
greisfirdibas un aifspreedumeem ne-isschir zilwezes
pareisu un pateefu isglichtibu, kas stutejahs tiklab us
garigahm, kâ ari laizigahm mahzibahm, un no ku-
rahm weena otru tik weizina. Scheem laizigu mah-
zibu pretineekeem es peerahdiju, ka ari tahs zitu
mahzibu stundas naw wis tik tahdas, kas zilweku tik
dashâ sinâ weiklu dara, bet aplinkus ari to kristigi
tikumigo zilweku weizina, „bes ka schinis stundâs
ihpafchi sprediķo.“ — Ka to pateefi tâ iswedu,
likfchu tē kahdam gabalinam is mana preekschnefuma
pascham runaht, lai tas man leezibu dod, un us to
es iswehlu rakstamu stundu, ihpafchi tadeht, ka ta
ir pee daudseem, kuzi manu preekschnefumu naw
dsirdejuschî, tahdu fmaidifchanu fazehlfuschî: „Ker-

mels grib ari kaligrafijas stundâ religiju mahzibt.“
Apmeerinatees zeen. draugi! Ne tâ! Kaligrafijas
stunda ta ir un tahdai tai buhs palikt. Manâ
preekschnefumā skan tâ ta weeta par schahm stun-
dahm:

„Pat ari muhsu rakstamas stundas nepaliks
„tik ween par tahdu laiku, kuzâ tik ween war no-
„darbotees ar ahrigahm bokstabu formahm, ar tei-
„kumu farakstifchanu, dikteereschanu un domu rakstu
„sagatawofchanu, kas zilweku tikai ahrigi glichtotu,
„bet ari tahs fatura apafsch augfchi minetâ dauds
„zitas kodoligas glichtofchanas, kas zilweku deewa-
„bihjigi un tikumigi pee-audse. Ko mehs panahkam
„zitu ar to, kad mehs sawâs flaisht-rakstifschanas
„stundâs jaukus sakamus wahrdus jeb parumas, pil-
„nus pateefibas, un jaukas pamahzifschanas ihfôs un
„weegli paturamôs wahrdôs behrneem jo zeefchi
„zaur wifas stundas nodarbofchanos peefawinajam
„un ihpafchi tad, kad behrneem pehz preekschrakti-
„schanas tos jo pasihstamus un faprotamus zaur is-
„skaidrofchanu padara? Un waj tē schinis paschâs
„stundâs neteel nemts tik dauds ihfu, kodoligu Deewa
„wahrdu, kas tâpat ir pilni ar garigahm mahzibahm
„un behrneem jo faprotami, kad tahdu kodoligu
„bihbeles pantu isnem is rihta stundas mahzibas,
„kas jau deewegan ir isflaidrots un behrneem weh-
„lak. ka jauka atbals atminâ fauz, ko par to jau
„dsirdejuschî. Waj zaur tahdu nodarbofchanos mehs
„behrnus ari schini stundâ kristigi, tikumigi nepee-
„audsejam? — Kas teel dikteerehts, ka ne tee jau-
„kakee mahzibas gabali, un lai ari is kahdas lasa-
„mas grahmatas? Kas teel par domu rakstu pamatu
„iswehlehts, kâ atkal jauki lasami gabali, apraksti
„par eewehrojameem wihreem, kas mums par preeksch-
„stihmi der, un jauki sakami wahrdi? Waj zaur wifu
„scho netop behrni garigi audseti pee pilnibas un
„norahditi us to pilnibas zehloni?“

Tahda bij ta no manis preekschâ nestâ tizibas
mahziba schinis stundâs, kâ ari wifas zitâs stundâs
pee ziteem preekschmeteem. Es ar to ne buht negri-
beju ko jaunu, kâ ne-efofchu preekschâ zelt, tadeht
ka esmu pahrelezinahts, ka tâ jau katrâ laukfkolâ
rihlojahs, bet tik gribeju fawus zeen. amata beedrus
dariht usmanigus, lai pee weelas iswehleschanas
ari pateefi wehligi ir, kas isglichtibu wahrda pilnâ
sinâ ari weizina, un teem peerahdiht, kam muhsu
skolas rikfofchanahs warbuht drufzin paswescha,
lai tee reds, ka ihstena isglichtiba ari garigâ sinâ ne-
stutejahs wis us: ar zil stundahm mehs kahdu mah-

zibu pasneedsam, bet kahdâ garâ un ihpaschibâ, un ka scho nepanahkam wis zaur tizibas mahzibu stundahm ween, bet ari zaur wisahm zitahm. Schim par apstiprinafchanu es toreis peewedu Diesterwega wahrduß, kas tâ fkan: „Es ist ein langer, dummer und abgeschmackter Bahn, daß man für das Rechte und Gute nur durch den Religionsunterricht erziehe, nicht auch durch andere Unterrichtsfächer, nicht auch durch den Rechnenunterricht. Aller wahre Unterricht wirkt Menschenbildung ... Mehr kann er nicht leisten, so viel soll er aber leisten. Auch der Rechnenunterricht bildet für das Wahre, Gute und Tüchtige, denn er erzeugt die Liebe zum Wahren; er hat folglich eine sittliche Wirkung, durch Alles das Eine: Menschenbildung.“

Laipli luhdsu ari tos zitus laikrakstus, kâ: Rihgas Wahzu awises un „Balt. Wehstnesi“, kas tahdu paschu pagreisu sinojumu, kâ „Latw. Awises“ par manu preeksnesumu ir sawâs lapâs usnehmufchas, ari schai issklaidroschanai neleegt ruhmes.

G. Kermel.

Rindes-Birsgales skolotajs.

Popuhdas un zeriba.

1.

Tas zeksch us debes mahjahm,
Ar ehrlschkeem apaudsis,
Tas gruhts ir manahm kahjahm;
To eemu nokufis.

2.

Daschs liktens, dascha auka
Man daudsreis gruhti speesch;
Weln, pasaul' pakak fauka,
Kas man no zela greesch.

3.

Bet pehz schi zeta falda
Buhs dusa debesis,
Pee Jesus kahsu galda,
Kas muhscham nesudih.

4.

Tur preeka pilns es teikschu
To debes Behninu,
Un Deewa Jehru sweikschu
Ar firdi preezigu! Semfaritis.

Alufas „Ardeewas“.

1.

Nu ar Deewu, flaisâ rosit',
Kas Tu steidsees muhschibâ,
Kas Tu schihs pasaules gaitas
Ahtri, ahtri nobeidst.

2.

It kâ jauka, koscha puke,
Sawus seedus raifst fahli,
Bet Lawâ Raditajs nekahwa,
Debes mahjâs pahrfauldam.

3.

Nu tu mihti debes pulkâ,
Tur Tew preeku pilniba;
Deewinsch nu Tew sawâs rokâs
Tur, kâ sawu behninu.

4.

Bezaki, kapehz Juhs raudeet,
Kapehz skumjâs nogrimsteet?
Sineet, ka Juhs behrinisch laimê,
Juhs ar winu fatilsteet.

5.

Jaunelli, kapehz til skumigs
Tu pehz flaisstahs rofites?
Berè, reis to eemantosi
Winâ swehtâ puljinâ.

G. B.

Tanteeschem.

1.

Kamehr schè pasaulè mehs mihtam,
Gan daudsreis kluhpam, zekamees,
Gan behdâs, gruhtumôs ar' krihtam,
Taf jaunu preeku smekamees.

2.

Preeksch taisnibas mums karot nahkâs,
Pret wisahm behdahm zihnitees;
Lai muhsu dsihwe labi fahkâs, —
Behz prahta gaismas mekletees.

3.

Gan ehrlschki kahjâs speeschahs
Un dauds reis fuhri dur, —
Taf lai ikweens us labu greeschahs,
Lai buhtum schè, lai buhtum tur.

Semfaritis.

Rahditajs: Semkopibas istahde Walmeerä. Rahhs wahrds kutamahm maschinahm par labu.

Semkopibas istahde Walmeerä.

5., 6. un 7. Augustä Rubenes semkopibas beedriba isrihjoja semkopibas istahdi Walmeerä. Rubenes semkopibas beedriba ir saru beedriba no Widsemes ekonomiskas sozietetes. Bultsten 11dš preekšč pusdeenas Rubenes semkopibas beedribas presidents un efsekutiwkomitejas preekšneeks, Beegelumuischas gruntneeks v. Begefael kgs, atklahja istahdi ar ihfu, bet firsnigu runu, kas beidsahs ar trihsreisigu „urä“ us-faulščhanu Augstam Semes-tehwam un walstsdseefmas nodseedaschanu. Pirmä deenä — 5. Augustä, tika firgi preekščä westi, plaujamas maschinas un arkli ismehginati, oträ deenä — täpat firgi preekščä westi, kutamas un zitas maschinas ismehginatas, fwehtdeenä goda algas isdalitas, un pirmdeenä bij alzions, kurä daschi no istahditajeem famus kustonus un leetas wairakfolischanä pahrdewa.

Schajä istahdē, kà tika teiktš un kà pats ari to wareju maniht, tika wisleelaks fvars likts us masgruntneekem, bet, eewehrojot istahditos kustonus un leetas, newar wis faziht, kà masgruntneeki buhtu, ja ari ne leelä, tad žif nezif peeteekofčä flaitä peedalijufchees. Weenigi ar ko masgruntneeki žif nezif dišchi peedalijufchees, tee bij firzi — ap 30 gaba-leem, bet ari wiswairak no Walmeeräs tuwafahs aplahrtnes. Pawisam bij istahdihtš ap 45 firgu. Muischneeki bij istahdijufchi wiswairak jahjamus un ekipaščas firgus. Par

no semneekem istahditeem firgeem jafaka, kà to starpä atradahs teefcham brangi un smuki firgi. Bet ja mehs apalkšč semneeku firgeem faprotam darba firgus, tad winu starpä bij gaušchi mas ihstu semneeku firgu; jo leelakä data no fcheem labakeem firgeem bij zehluschees no Ardenu fugas, kas gan, ja toš labi baro, isfkatahs brangi un smuki, bet pee ilgaka darba isfriht meefäs un nogurst. Muhsu semneekem der wislabaki tã fauzamee Zgaunu firgi, kas lai gan ir masaki nekä no Ardenu fugas zeh-luschees, tad tomehr ir isturigi, pastrahdä gandrihs to paschu darbu, ko fchee, un pagehr tilkai pufi no tahs baribas, ko apehd tahds Ardenu fugas firgš. Tadeht muischneekem, kas pahrwalda kehwnizes un ari gahdä semnee-keem waislas ehreelus, deretu eegahdaht Zgaunu firgus, kas ne tilkai pee mumš, bet ari tahtä Kreewijä ir pasihštami, kà labakee semneeku darba firgi. Walmeeräs aplahrtnes semneeki zaur fcho istahdi peerahdija, kà wini prot firgus audfinaht, tilkai wini ir nollihdufchi no ihstä zeta. Goda algas wispahrigi fastahweja naudä, fudraba un bronfa medalšs, pahra pokalšs un usteifšchanas rakššs. Pirmä goda alga bij 25 rubl. naudä un fudraba medalš. Wini par firgeem dabuja: Dubleru pagasta Watses mahju faimneeks M. Grinfelts — par 3 gadus wezu Ardenu fugas ehreli, un Burt-neeku Zaanahs - muischas Nauguru mahjas gruntneeks Kahrllinsch — par 3 gadus wezu Ardenu fugas kehwi. Leelakä data godu algu, no kurahm masalahs bij 5 rubli un „usteifšchana“, tika peefpreestas masgruntneekem; no

leelgruntneekem tilai weens bij dabujis 5 rubl. Wistas bij istahditas masâ flaitâ, un tà ka tahs preeksch semkopjeem naw no tik leela swara, tad winas palaidisim tà.

Leellopu nodaku, kas fastahweja is kahdeem 30 gabaleem, bij eewehrojuschî gandrihs tilai muischneeki un muischu rentneeki, un tomehr bij deewsgan flakta. Pee tam man wehl it fewischki azis krita tas, ka gandrihs wisi istahditee lopi bij no Angtu sugahm, waj nu piln- waj pus-afinu. Buhtu laiks, ka leelgruntneeki un ziti, lam wairaf pee rofas, fahktu wairaf eewehrot paschu eekschemes lopus un masaf dsihtos pehz ahrsemes lopeem — zaur to ne tik ween paliktu nauda paschu semê, bet ari laudihm buhtu eespehjams drihsaf apgahdatees labus lopus. Muhfu paschu lopi ne buht naw tik flikti, ja tilai tos puslihs labi bazo un ja zaur sapratigu pastahwigu iswehli puhletos tos pahrlabot, tad bes schaubischanahs iszeltos no paschu lopeem pehz gadeem fugas, kas ne buht nebuhtu fliktakas par ahrsemju sugahm. Tadeht tad laulfaimneezibas istahdês goda algas waijag wiswairaf dot teem semkopjeem, kas isaudsejuschi labus eksemplarus no eekschemes lopeem. Par lopeem leelakahs goda algas dabuja: Leepu- muischas rentneeks Erdmanis un Ahrzeema Sprihzes rentneeks Eglite — pirmais sudraba medali, un otrais no Walmeeras amatneezibas beedribas dahwatu sudraba pulksteni; bes tam wehl Sweizeema gruntskungs v. Vegesaf un pahris zitu kungu bij dabujuschî bronfa medatus un usteikschanas.

Zuhkas, kas bij deewsgan kreetnas, nesfinu kadeht, nebij ar goda algahm apbalwotas; tàpat ari bij notizis ar aitahm, kas gan ari bij tilai 5 eksemplaru wairumâ istahditas un ari zitadi mas eewehrojamas. Par zuhlahm deretu wehl peefshmeht, ka winas wiswairaf bij no Berkscheir fugas, to starpâ weens eksem- laris, kas bij tik brangs un tik masahm kahji- nahm, ka nemas newareja pazeltees. Schi fuga, kâ tahda, muhsu semneekem neder, ta- deht ka schihs zuhkas gauſchi mas war eet, un

mums waijag tahdu, ko war gands dsiht. To derigi scho fugu ar muhsu Widsemes zuhlahm pahrot, tad isnahks kas widejs un buhs preeksch muhsu faimneezibahm it derigi kustomi.

Par maschinu nodaku runajot, jasaka, ka it fewischku usmanibu greeſa us fewi Balu- dſirnamu meldera Peterſona kga isdomatee un istahditee linu kulstamâ maschina un plehschas, derigas kalejeem un ziteem. Schê naw weetas, winus smalki aprakstiht, waru tilai ſaziht, ka kulstamâ maschina un plehschas strahdaja labi; waj nu kulstitawa semkopjeem no leela swara, to newaru teikt, tadeht ka zena bij deewsgan dahrga, 45 rubli, un waj ar winu teescham war dauds wairaf par zilweku pastrahdaht. Waru tilai ſaziht, ka ſchi kulstitawa ispilda ſawu usdewumu labi, lini neplauko, tadeht ka brauktumes ir tà eegrofitas, ka tahs federè un tadeht ſawu darbu us to labako ispilda. Pleh- ſchas ir no koka, ustaisitas us riteneem un ta- deht it weegli pahrwedamas no weenas weetas us otu, kas ir no leela swara preeksch tah- deem, lam daschadâs weetas kaleja darbs ja- strahdâ; winas maksaja 35 rubtu. Tâ ka Peterſona kgs bij tas weenigais, kas ſchini istahdè bij originalus istahdijis, tad winsch ari pelnija to wisleelako usteikschanu, ko ari leelgruntneeki bij ſapratuschi un winam par atsihschanu kahdu par 45 rubl. istahdè pirktu eeketu maschinu dahwinajuschî. Par maschinu nodaku bij it fewischki Brahtu Martinſonu firma, Rihgâ, gahdajusi, tà ka, ja ſchi firma ne- buhtu pee istahdes tik leeliski peedalijusees, ma- schinu nodaka buhtu pawisam wahja. Brahtu Martinſoni bij istahdijuschî wairaf leelakas un masakas ar ſirgu spehku dsenamas kutamas maschinas, plaujamas maschinas un arklus. Wisas no Martinſonu kgeem istahditahs ma- schinas strahdaja labi un ari zenas nebij dahr- gas, tà ka daschas no winahm tika jau us weetas nopirkas. Tikai kahdas no kutamahm maschinahm bij flikti fastahditas, bet ta nebij maschinu, bet tilai mehanika waina, kadeht maschinas kapaja graudus, kas laudihm likahs ſtipri nepatihklot. Goda algu peespreedeji ari bij Martinſonu firmas swaru istahdè atsinuschî

un wiau ar fudraba un bronfa medateem kro-
nejufchi.

Bes tam wehl bij istahditi kaulu milti,
faimneezi bā derigi wahgi, kultas un nekultas
labibas sortes, tā Probstei, Waldburgas un
Zeru rudsi, Kreewu Berwik baltahs ausas,
sakee sirni un fchi gada lini. Is zitahm fih-
lahm preeksch muhsu semkopjeem waj nu no
masaka, waj ari pawisam nekahda swara is-
stahditahm leetahm, it fewischi eewehrojams
wina leelā platuma dehl, bij kahds ap 7 pehdu
zaurmehrā plats osola blukis, kas pat widū bij
wehl gauschi wefels usturejees, tā ka gandrihs
ta gadu kahrtas wareja skaitiht.

Bar pahrejeem fchahdeem tahdeem istahde
atrasdamees fihkumeem, bihdamees no pahraf
gara raksta, neko nesinoschu.

Goda algu peespreedeju komitejas fastahweja
is muishneefeeem un semneefeeem un bij preeksch
latras nodakas fawa. Winas laikam bij is-
pildijufchas fawu usdewumu deewsgan freetni,
tā ka nedstudeju neweena par kaut kahdu nepa-
reistbu schehlojotees. Nestahwedams ar isrih-
kotajeem tuwakā sakarā, newaru par istahdes
eekschejo faimneezi bā nekahdu fihkumu sinot.
Tika teiktis, ka preeksch goda algahm Tehrpatas
ekonomiska sozietete atsuhitijufi 10 fudraba un
10 bronfa medakus, riterfchaste dahwinajufi
100 rubku naudā, Mas-Salazes, Rubenes un
Rujenes semkopibas beedribas fudraba pokalus
un Walmeeras amatneeku beedriba fudraba
pulksteni. Bes tam wehl klah-efoschee muish-
neeki bij fametufchi kahdus rubtus. Rubenes
semkopibas beedriba, kas istahdi isrihkodama,
nehma wisu risku tilai us fewi, wareja ar
fawu naudās eenahkumu buht pilnigi meerā,
pee lam ari gauschi dauds palihdseja laikis, kas
pa wifahm istahdes deenahm bij brihnum
jauks, kadeht ari kaudis deewsgan leelā mehrā
bij eeradufchees. — Isdoschanas bijufchas
ap 800 rubk. un eenemfchanas pahraf par
1300 rubk., tā ka beedribai atleek ap 500
rubk. tihras petnas.

Wehl deretu peemineht 6. Augustā no eko-
nomiskas sozietetes lozefkeem Walmeeras amat-

neeku beedribas sahlē no pulkst. 11eem lihds
2eem pehz pusdeenas isrihkoto semkopju fapulzi,
pee kuras ari lauzineeki deewsgan leelā mehrā
bij peedaliufchees. Schini fapulzē daschi no
sozietetes lozefkeem un ari kahdi ziti kungi tu-
reja runas par fchahdeem, wineem jau eepreeksch
usdoteem un tadeht ari jau isstrahdateem tema-
teem: v. Nummers'a lgs par plawu labofchanu,
v. Klota lgs par lopu audsinafchanu un Keepu-
muischas rentneeks Erdmana lgs par semes
apstrahdafchanu un mehflufchanu.

Sawu sinojumu par Walmeerā isrihkoto
semkopibas istahdi beidsot, atleekahs issfajht
tikai firfnigu pateizibu isrihkotajeem. Wis-
wairaf pateizibas nahlahs Rubenes semkopibas
beedribai, bet it fewischi fchihš beedribas pre-
sidentam v. Wegesack lgam, kas ne-apnikdams
par istahdi pubhejees, tad Walmeermuischas
pahrwaldneekam Gorata lgam, kas bij preeksch
istahdes wisus lokus un dehtus par welti de-
wis, un ari Walmeeras pasta komisaram Ga-
lena lgam, kas bij istahdes plahnu taifjis un
buhwes wadijis. Behz „B. W.“

Kahds wahrds kutamahm maschi- nahm par labu.

Sawu brihwo wafaras laikū pa beidsama-
jeem gadeem esmu luhkojis wisderigaki pawa-
diht ar to, ka esmu usnehmis daschus jo pla-
schus zekojumus pa laukeem, Kursemi un Wid-
semi, lai waretu ar wina dsihwi un darboscha-
nos tuwaki eepashtees; un man tē ir laimejees
pee daschadeem peedfihwojumeem tilt, kuras es
turpmal pehz labakas sakahrtofchanas zeen.
lasitajeem traufschos zelt preekschā.

Scho reis kahdu drusku par kutamahm ma-
schinahm — Kursemē.

No ta laika, kamehr Kursemē sabla us sem-
kopibas lauka ar maschinahm strahdaht, buhs
nu jau driht 40 gadi pagahjufchi. Wispirms
leelgruntneeki tē sabla fchos jaunaku laikū laul-
faimneezi bā rihkus eegahdatees. Leelgrunt-
neeku labee panahkumi ar fcheem rihkeem nepa-
lika apaksch puhra, bet spihdeja zauri ari mas-

gruntneekem par labu. Ari masgruntneeki fahla wehlaſ few eegahdaht preekſch winu maſakaſ ſaimneezibas aprehkinataſ maſchinaſ.

Maſchinu darbibas rindu ir tiſ lab' pee leel-, kà maſgruntneekem wiſpirmſ kulaamahſ maſchinaſ uſſahluſchaſ un ir lihdiſ ſchim leeliſkuſ ſokuſ uſ preekſchu ſpehruſchaſ.

Œhpaschi uſ maſgruntneezibu noluhkojoteeſ, man tē ir japeeſihmē, ka lauſſaimneeki mehdi wiſwairak taħſ maſchinaſ few eegahdaht, uſ ko winuſ wiſſtipriki juhtoſchee gruhtumi un rokaħm tauſtoſchà pahreelzinaſchana dſen. Tapeħz wini kulaamahſ un wehtijamahſ maſchinaſ tagad fahl pirkt it leelà mehrà, bet tahdaſ maſchinaſ, kaſ ari derigai lopu kopſchanaſ — zaur labaku baribas ſagatawoſchana u. t. pr. — nahktu par labu, wini wehl toti maſ eegahdajahſ. Par derigu mehſloſchanaſ maſchinu leetaſchana tē nu ne pawiſam wehl newar runaht.

Œt kà maſchina ſaſtaħw iſ-daſchadaħm daſkaħm, un pilnigu, weſelu darbu tiſ tad paſtraħdà, kad wiſaſ ſchiħſ dataſ ir pilnigi kopà; tàpat lauſſaimneezibà turahſ ſemeſ un lopu kopſchana it kà kaħda kehde kopà. Ja mehſ tē tapeħz lihdiſſwaru neturam; ja dſenameeſ par ſemeſ aſſtraħdaſchana wairak gahdaht, bet turpreti maſak, jeb wiſmaſak par lopu kopſchana, tad eijaħ tiſ greiſu zeħu. Kad wairſ nenoteek ſchi mainiſchanaħſ, tad wiſada wiħſe ja-eeſtaħjahſ leelakajam poſtam. Ko ſeme reiſ iſdewuſi, jeb ko mehſ no taħſ eſam iſſuhluſchi, taſ ir tai ja-atdod atkal atpaſak — zaur mehſloſchana; taſ noteek ſinamſ wiſderigaki zaur labu lopu baroſchana un kopſchana; bet ari ſpeħku un mantibu zilwekam waijag eedabuht, pawairot zaur peenahzigaku lopu kopſchana — preekſch taħtaſaſ iſdewigaſaſ darboſchanaħſ wiħſe ſemeſ.

Ka maſgruntneeki pa weetu weetaħm ſtipri fahl eegahdateeſ kulaamahſ un wehtijamahſ maſchinaſ, par to waram ſemkopibas labumà tiſ ween preezateeſ. Eſmu eewehrojiſ, ka top wiſwairak pirktàſ kulaamahſ maſchinaſ (peħz

ſtiſtu ſiſtemaſ), kuraſ pagatawotaſ Œ. Œlōthera fabrikà, Wahzijà. No ſchahdaħm Œlōthera kulaamahm maſchinaħm ir eegahdataſ Œelgawaſ aprinkli, wiſwairak taiſ pagatiſdō: Ahneſ-Mehmelē, Muroſ, Bahrelē, Bauſkaſ apgabaſà, Brambergē, Dobeſaſ apfahrtnē, Diſchuhſtē, Emburgà, Falzgrahwē, Eihweſ-behrē, Krona Mehmelē, Nauditē, Peenawà, Krona Beħterneekōſ, Sihpelē, Sprigaulōſ, Swehtē, Krona Wirzawà. — Zukuma aprinkli, jo leelà mehrà: Aužē, Kabilē, Leſtenē, Prawingōſ, Slampē, Schlagunē, Zukuma apfahrtnē, Wahñē, Walgalē un Zehrē. — Kuldigaaſ aprinkli, pa leelakai datai: Leel-Eſerē, Kuldigaaſ tuwakajōſ apgabalōſ, Kurſiſchōſ, Krona Rendē, Saħtingōſ, Schwahrdēſ, Œkrundà un Œtrikōſ. — Sehliſiſ aprinkli, wiſwairak: Daudſewafà, Gahrſeenà, Greenwaldē, Salwē, Saukà, Sežē, Sunakſtē un Wallē. — Aſſputeſ aprinkli: Bahrtawà, Bakuſchōſ, Zihrawà un daſchōſ zitōſ retōſ pagatiſdōſ.

Kad pee maſgruntneekem ar derigu, pilnigaku lauſſaimneezibas riħku jeb maſchinu eegahdaſchana — wiſadōſ palahpeendōſ un wiſadōſ waijadſibāſ wehl tà ne-eet uſ preekſchu, kà ſchim laiħam iħſti buhtu waijadſigſ, tad eemeſli gan buħſ meħlejami wiſpirmſ winu mantibaſ truħlumibà, tad winu attiħſtibaaſ un atſiħſchanaſ nepilnibà, kà ari winu daſchadaſaſ neweiħlibaaſ un leelaaſ baiħlibaaſ peemiſchana.

Pee kaħraſ ſemkopibas maſchinaſ eewehleſchanaſ waj eegahdaſchanaſ maſaiſ lauſſaimneekſ tuħlit jautà: Kur eeſ nemſchu waijadſigo naudu? Kà eeſ zaur ſcho riħku pret tiſ un tiſ leelu iſdoſchana eeppeħſchu atkal weetà eedabuht tiſ un tiſ leeluſ eenahkumuſ? Kà lai eeſ pareiſi ar ſcho maſchinu ſtraħdaju, ka lai man ne-iſzetahſ nelaimigi breeſmaſ atgadijumi, bet eeſ turpreti ſawu zereto labumu waretu panahkt? Œchee ir jautajumi, kuzi maſgruntneekem wehl nekad naw deewſgan ſklaidri un par kureem tapeħz uſ preekſchu jo pilnigaki dereħſ runaht.

Starinſch.